

Høringsnotat - Norgespris på strøm

Forslag til ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Innhold

1	Innledning og sammendrag	4
2	Bakgrunn for forslaget	5
2.1	Kort om kraftsituasjonen	5
2.2	Behovet for endringer.....	5
3	Gjeldende rett.....	6
4	Departementets forslag	7
4.1	Norgespris	7
4.1.1	Innledning	7
4.1.2	Beregning av beløp for inn- og utbetaling til nettkunde	8
4.1.3	Prisjustering og prisperiode	9
4.1.4	Forbrukstak for husholdningskunder	10
4.1.5	Forbrukstak for fritidsboligkunder	11
4.1.6	Avtaleinngåelse.....	12
4.1.7	Oppstartstidspunkt for avtalen om Norgespris	12
4.1.8	Bindingstid	13
4.1.9	Angrerett	14
4.1.10	Fakturering	15
4.1.11	Forvaltning og administrasjon av ordningen	15
4.1.12	Innbetaling og utbetaling av prissikringsbeløp	16
4.1.13	Omfang av ordningen	16
4.1.14	Ordningens varighet	18
4.1.15	Forholdet til dagens strømstønsordning.....	18
4.1.16	Forholdet til andre strømstønsordninger	19
4.1.17	Forholdet til solkraft og lokal energiproduksjon	19
4.2	Endringer i strømstønsordningen for husholdninger	19
4.2.1	Forbrukstak for husholdningskunder	19
4.2.2	Strømstønsordningen for husholdninger foreslås forlenget.....	20
4.3	Endringer i strømstønsordningen til kunder av nærvarmeleverandører	20
4.3.1	Stønsordningen til kunder av nærvarmeanlegg foreslås forlenget	20
4.4	Likebehandling av husholdninger som bruker fjernvarme.....	20
4.5	Kontroll, tilsyn og klagebehandling for strømstønsordningen og Norgespris.....	21
4.5.1	Rapportering og kontroll	21
4.5.2	Tilsyn med ordningene	21
4.5.3	Uenighet om hvem som omfattes av ordningene.....	22

5	Virkninger for energisystemet.....	23
5.1	Kraftsystemet.....	23
5.2	Strømforbruk.....	23
5.3	Energieffektivisering og energisparing	24
5.4	Forbrukerfleksibilitet.....	24
5.5	Varmemarkedet	25
5.6	Egenproduksjon av strøm	25
5.7	Strømforbruk for kunder med andre avtaler enn spotpris	25
5.8	Forholdet til anstrengte kraftsituasjoner	26
6	Forholdet til annet regelverk	26
6.1	Personvern	26
6.2	Forvaltningsloven.....	27
6.3	Energiloven.....	27
6.4	Forbrukerkjøpsloven	27
6.5	Relevant EØS-rettslige regelverk.....	29
6.5.1	Elmarkedsdirektivet.....	29
6.5.2	Øvrige EØS-rettslige problemstillinger.....	30
7	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	31
7.1	RME.....	31
7.2	Nettselskapene	31
7.2.1	Økonomisk risiko.....	32
7.2.2	Rettslig risiko.....	32
7.3	Husholdningskunder	32
7.4	Fritidsboliger	32
7.5	Kraftprisen til strømforbruk som ikke er omfattet av strømstønad eller Norgespris	33
7.6	Kraftleverandørene	33
7.7	Energiklagenemnda	33
7.8	Statens utgifter.....	33
8	Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget.....	34
9	Lovforslag.....	41

1 Innledning og sammendrag

For å gi norske husholdninger økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med volatile og tidvis svært høye priser, foreslår departementet å innføre Norgespris på strøm som et valgfritt alternativ til dagens strømstønadsordning. Ordningen omfatter strømforbruk i boliger og fritidsboliger. Som strømstønadsordningen er Norgespris en statlig stønadsordning til husholdningene. I Norgesprisordningen avregnes kunden mot en fast pris per kWh (Norgespris). Nettleie, avgifter og påslag fra kraftleverandøren kommer i tillegg. Formålet med forslaget er å gi forutsigbarhet og trygge husholdningenes strømutfgifter.

Norgespris er ikke en fastprisavtale i sluttbrukermarkedet og alle må fremdeles ha en strømvtales med en kraftleverandør. Når spotprisen i kundens prisområde er høyere enn Norgesprisen mottar kunden en støtte lik differansen mellom Norgespris og spotpris. Når spotprisen er lavere enn Norgesprisen avregnes kunden for differansen mellom Norgespris og spotpris. Beregningene gjøres time for time, og multipliseres med tilhørende forbruk i den enkelte time. Summen av dette vil innebære en ut- eller innbetaling, slik at sluttprisen kunden betaler for strøm tilsvarer Norgesprisen. Ut- eller innbetalingen fremkommer av kundens nettleiefaktura. Departementet foreslår at nettselskapene administrerer ordningen og er avtalepart overfor husholdningene.

Husholdninger kan frivillig inngå avtale om Norgespris for boliger og fritidsboliger. For boliger vil Norgespris være et valgfritt alternativ til dagens strømstønadsordning. Dersom det ikke inngås avtale om Norgespris for boligen vil strømstønadsordningen fortsatt være gjeldende.

Forslaget innebærer at husholdninger kan velge å inngå avtale om Norgespris for boliger og fritidsboliger inntil ett kalenderår av gangen, og at kundens målepunkt for strøm bindes til avtalen ut kalenderåret dersom man velger å tegne en slik avtale. Fra og med 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 foreslår departementet Norgespris på 40 øre/kWh ekskl. mva. Fra og med 2027 foreslås det at prisen settes med virkningsdato 1. januar hvert år, og at denne gjelder til og med 31. desember samme år.

Departementet foreslår at ordningen med Norgespris gis varighet frem til 31. desember 2029. Det foreslås i tillegg å forlenge dagens strømstønadsordninger for husholdninger og kunder av nærvarmeleverandører, og at disse ordningene også gis varighet frem til 31. desember 2029.

Regjeringen vil foreslå en ordning for fjernvarmekunder i husholdningene som likebehandler fjernvarmekundene med strømkunder og vil komme tilbake til dette i egen høring, jf. avsnitt 4.4.

Forslaget til ny lov om Norgespris og strømstønadsordning til husholdninger må suppleres av forskrifter, men disse omtales ikke i høringsdokumentet. Departementet vil sende forslag til forskrifter på høring på et senere tidspunkt.

Departementet tar sikte på at lov om Norgespris og strømstønadsordning til husholdninger kan tre i kraft 1. oktober 2025. Ordningen kan imidlertid ikke tre i kraft dersom systemene for administrering av ordningen ikke er klare i tide.

2 Bakgrunn for forslaget

2.1 Kort om kraftsituasjonen

Med et kraftsystem som er væravhengig, har Norge lang erfaring med at strømprisene kan variere mellom sesonger og år. For eksempel har år med lite tilsig til vannkraftverkene, såkalte tørrår, ført til perioder med relativt høyt prisnivå. Fra andre halvår 2021, gjennom 2022 og inn i 2023 oppsto imidlertid en ny situasjon med et prisnivå som vi fram til da ikke hadde sett. Den viktigste forklaringen var energiknappheten som oppsto i Europa på grunn av Russlands angrep på Ukraina. Dette skjedde samtidig med pågående energiomlegging i Europa.

Kraftprisene har falt jevnt siden de var på sitt høyeste i 2021-2022. I 2024 var gjennomsnittsprisen for strøm 58 øre/kWh i Sør-Norge (NO2), mens kraftprisene i Nord-Norge (NO4) i gjennomsnitt var 27 øre/kWh. Til sammenlikning var gjennomsnittsprisen i NO2 213 øre/kWh i 2022 og 90 øre/kWh i 2023.

Utviklingen i kraftprisene avhenger av mange faktorer, herunder den løpende ressursituasjonen innad i Norge. Dette inkluderer forhold som fyllingsgraden i vannmagasinene, snømengden i fjellet, temperaturer og vindforhold. Det norske kraftsystemet har i flere tiår vært knyttet til det europeiske kraftsystemet gjennom overføringsforbindelsene til andre land. Det gjør at europeiske forhold også har betydning for kraftprisene i Norge.

Selv om gjennomsnittprisene har gått ned det siste året, preges kraftmarkedet i større grad av volatile og tidvis svært høye priser i noen deler av landet. Dette er en utvikling departementet forventer å se mer av fremover. Skiftende værforhold i Norge og i landene rundt oss får også større utslag når andelen uregulerbar kraftproduksjon øker, samtidig som situasjonen i det europeiske energimarkedet er preget av mer usikkerhet i kjølvannet av energikrisen de siste årene. Dette påvirker kraftprisene.

2.2 Behovet for endringer

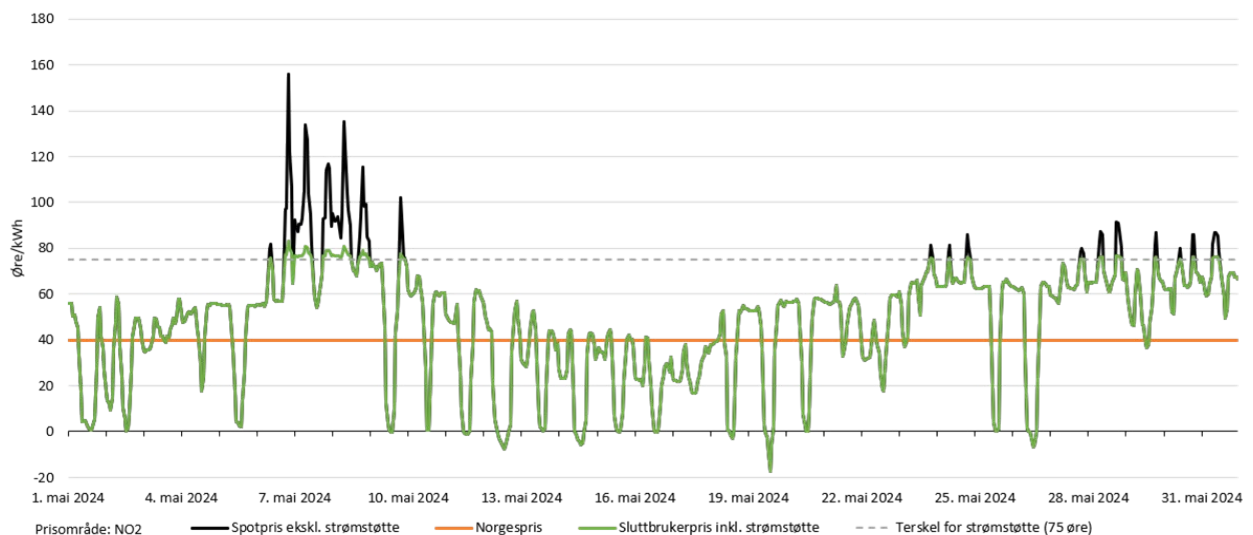
Norge skiller seg fra de fleste andre land ved at en stor andel av husholdningene avregnes mot timesvise kraftpriser i engrosmarkedet, og med lav andel fastprisavtaler. Strømkunder kan selv velge mellom spotprisavtaler og fastprisavtaler i markedet. Ved utgangen av 2024 var 3,1 pst. av husholdningenes strømforbruk knyttet til en fastprisavtale med en kraftleverandør, og 94,7 pst. knyttet til en spotprisavtale.¹ Svingende kraftpriser og den løpende utviklingen i kraftmarkedet fra dag til dag, har derfor større påvirkning på strømprisen til husholdninger i Norge enn i andre europeiske land. Samtidig er kompleksiteten i kraftmarkedet stor og økende, noe som gjør at det kan være vanskelig for den enkelte husholdning å få et godt bilde av den løpende prisutviklingen for kraft. For eksempel kan nye reformer i kraftmarkedet, som den planlagte overgangen fra en time til 15 minutters avregning av spotprisene i engrosmarkedene, gjøre det mer krevende for husholdningene å orientere seg om det løpende prisbildet. Andelen strøm til oppvarmingsformål er i tillegg langt høyere i Norge enn i resten av Europa.

¹ SSB statistikktabell 09364: Kraftpriser i sluttbrukermarkedet, etter kontraktstype, statistikkvariabel og kvartal.

Fastprisavtaler som er tilgjengelige for husholdningskunder i dag, er ikke konkurransedyktige sammenlignet med spotprisavtale i kombinasjon med strømstønsordningen.

Husholdninger i de sørlige prisområdene i Norge har siden midten av 2021 opplevd en betydelig økning i utgiftene til strøm. Strømstønsordningen som ble innført i slutten av 2021 har bidratt til å skjerme husholdningene mot de største pristoppene.

For å gi husholdningene økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med volatile og tidvis svært høye priser, foreslår departementet å innføre Norgespris på strøm som et valgfritt alternativ til dagens strømstønsordning. Sammenliknet med dagens strømstønsordning vil Norgespris gi større sikkerhet om den faktiske strømprisen som husholdningene skal betale over timer, uker og sesonger. Som vist i figur 1, vil dagens strømstønsordning beskytte husholdningene mot de høyeste prisene (grønn graf), mens Norgespris vil gi en fast pris over hele perioden (oransje graf).

Figur 1: Forholdet mellom spotpris, sluttbrukerpris etter strømstønad og Norgespris. Kilde: ED/[Strømpris – Forbrukerrådet](#).

Fritidsboliger er ikke omfattet av strømstønsordningen for husholdninger i dag. Det er ifølge Statistisk sentralbyrå om lag 450 000 fritidsboliger i Norge.² Tidvis høye og volatile strømpriser gir økte kostnader knyttet til fritidsboliger for svært mange innbyggere. Norgespris er derfor foreslått å inkludere både boliger og fritidsboliger.

3 Gjeldende rett

Den midlertidige strømstønsordningen for husholdninger er regulert i strømstønsloven. Formålet med strømstønsordningen var å etablere en midlertidig ordning for økonomisk stønad til husholdninger på grunn av ekstraordinære strømutgifter. Ordningen har blitt endret og forlenget en rekke ganger. Strømstønsloven gjelder for energibruk fra og med desember 2021 til og med desember 2025. Dersom spotprisen i enkelttimer går over 75 øre/kWh, dekker strømstønsordningen 90 pst. av spotprisen over dette nivået. Det gis ikke stønad for forbruk over 5 000 kilowattimer per måned per målepunkt.

² SSB statistikktabell 05467: Eksisterende bygningsmasse. Antall fritidsbygninger og fritidsbygninger per kvadratkilometer (K) 1998 – 2025.

Ordningen administreres gjennom husholdningenes lokale nettselskap og skjer gjennom et automatisk fratrekk på fakturaen.

Strømstønadsordningen er videre regulert i forskrifter, herunder midlertidig forskrift om strømstønad, og midlertidig forskrift om prisregulering av fjernvarme til husholdninger med og uten tilknytningsplikt, samt i midlertidig forskrift om stønad til kunder av nærvarmeleverandører.

Etter strømstønadsloven § 4 gjelder strømstønadsordningen for nettkunder med egen strømmåler og som er rettmessig registrert som husholdningskunde hos sitt nettselskap. Reguleringsmyndigheten for energi (RME) avgjør uenighetssaker mellom nettkunde og nettselskap om rett til strømstønad. Etter lovens § 4 annet ledd kan departementet gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad. Etter midlertidig forskrift om strømstønad er fellesmålt husholdningsforbruk i sameier og borettslag mv, og fastboende i fritidsbolig inkludert i ordningen på nærmere vilkår.

Nettselskapet skal i forbindelse med fakturering beregne stønad for hver enkelt nettkunde som har rett til stønad på grunnlag av stønadssats og timeforbruk.

Stønadsbeløpet fremgår som et kronebeløp på fakturaen fra nettselskapet. Den praktiske overføringen av stønad til nettkunden beror på om nettkunden mottar felles faktura for nettleie og strøm (gjennomfakturering) eller ikke. For kunder med gjennomfakturering fremkommer stønadsbeløpet som en reduksjon på fellesfakturaen for nettleie og strøm. Dersom stønadsbeløpet overstiger nettleien, trekkes beløpet fra strømregningen gjennom en oppgjørsmetode som allerede er etablert og automatisert mellom nettselskap og kraftleverandør. Dersom sluttbrukeren mottar separate fakturaer for nettleie og strømforbruk, vil stønadsbeløpet trekkes fra på nettleiefakturaen. Hvis stønadsbeløpet overstiger beløpet for nettleien, vil nettselskapene gjøre en utbetaling til kunden tilsvarende differansen.

I strømstønadsloven § 9 er det inntatt hjemmel for at RME kan kreve uriktig utbetalt stønad tilbakebetalt. Dette kan for eksempel være kunder som på grunn av feilregistrering hos nettselskapet har mottatt stønad de ikke hadde krav på. Et krav om tilbakebetaling etter strømstønadsloven § 9 er et enkeltvedtak etter reglene i forvaltningsloven. Vedtaket kan påklages til departementet.

4 Departementets forslag

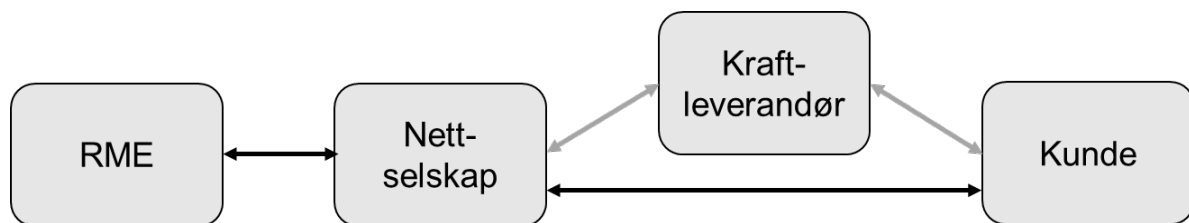
4.1 Norgespris

4.1.1 Innledning

Departementet foreslår at husholdninger frivillig kan inngå avtale om Norgespris for boliger og fritidsboliger. For husholdninger vil Norgespris være et valgfritt alternativ til dagens strømstønadsordning. Formålet med Norgespris på strøm er å gi husholdninger økt forutsigbarhet når det gjelder strømkostnader. Norgespris er ikke en fastprisavtale i sluttbrukermarkedet, men en statlig finansiert ordning. Husholdninger må fremdeles ha en

strømvtaale med en kraftleverandør for boliger og fritidsboliger, og de totale strømkostnadene vil fortsatt omfatte nettleie, avgifter og påslag fra kraftleverandøren. For en eksempelholdning i Sør-Norge som har inngått avtale om Norgespris, vil sluttbrukerprisen inkludert avgifter og nettleie kunne tilsvare et sted mellom 1,1 til 1,2 kroner/kWh.³

Figur 2 gir en oversikt over hvilke aktører som vil inngå i Norgesprisordningen. Departementet foreslår at ordningen forvaltes av RME, og at RME forestår utbetaling og krever inn betaling fra nettselskapene. Det foreslås at nettselskapene administrerer ordningen overfor kundene. Dette innebærer at nettselskapene er avtalemotpart og er ansvarlig for å sikre at alle nettkunder som ønsker det får mulighet til å inngå avtale om Norgespris. Nettselskapet står for avregning av sine kunder, og for ut- og innbetalinger slik at sluttprisen kunden betaler for strøm tilsvarer Norgesprisen. Dette vil fremkomme av kundens nettleiefaktura, slik som under dagens strømstønsordning. Dersom kundens kraftleverandør gjennomfakturerer, vil nettselskapet fremdeles være avtalepart, men kraftleverandøren vil stå for ut- og innbetalinger gjennom fakturering av kunden.

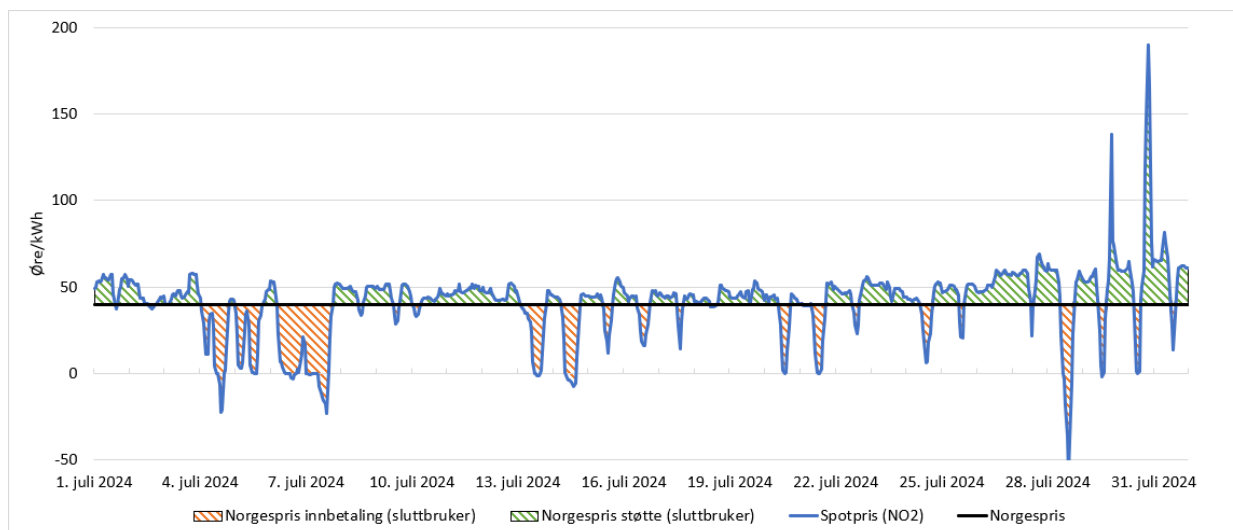
Figur 2: Oversikt over aktører i Norgesprisordningen. Kilde: ED.

4.1.2 Beregning av beløp for inn- og utbetaling til nettkunde

Når spotprisen i kundens prisområde er høyere enn Norgesprisen mottar kunden en støtte lik differansen mellom Norgespris og spotpris, og når spotprisen er lavere enn Norgesprisen avregnes kunden for forskjellen mellom Norgespris og spotpris. Beløpet som kunden enten mottar eller får som tillegg på regningen har departementet valgt å kalle et prissikringsbeløp. Beregningene gjøres time for time, og multipliseres med tilhørende forbruk i den enkelte time. Beregningene skal ta hensyn til merverdiavgift.

Figur 3 illustrerer hvordan prissikringsbeløpet vil variere med utviklingen i spotprisen (områdene markert grønt og oransje), og at husholdningen etter avregning vil stå overfor en fast pris på 40 øre/kWh (svart linje). Områdene markert grønt viser timene hvor spotprisen er høyere enn Norgesprisen, og kundene vil få et positivt prissikringsbeløp (støtte). Områdene markert rødt viser timene hvor spotprisen er lavere enn Norgesprisen, og kundene vil bli få et negativt prissikringsbeløp (innbetaling). Netto prissikringsbeløp som blir gjeldende for husholdningene hver måned vil beregnes ut ifra antall timer der kraftprisen er over eller under Norgespris multiplisert med forbruket.

³ Beregningene er basert på avgiftsatser og nettleie for 2024, med mva på 25 %. Elavgiften er et vektet snitt av satsene for 2024 for husholdningene. Sluttbrukerprisen til den enkelte kunde vil variere med blant annet forbruk og hvilket nettselskap kunden har.

Figur 3: Eksempel på hvordan prissikringsbeløpet varierer med spotprisen. Kilde: ED/Strømpris – Forbrukerrådet.

Forholdet til kundens kraftleverandør

Avtalen om Norgespris er uavhengig av hvilken type strømvtale nettkunden har eller med hvilken kraftleverandør nettkunden har inngått avtale. Kunden må fremdeles ha en strømvtale med en kraftleverandør. Kundene kan inngå den avtalen de selv ønsker med kraftleverandøren, og fortsatt ha avtale om Norgespris. Kundene må betale strømregningen i henhold til strømvtaalen med sin kraftleverandør. Kunden avregnes for Norgespris på sin nettleiefaktura, eventuelt fakturaen fra kraftleverandøren dersom kraftleverandøren gjennomfakturerer.

Prissikringsbeløpet per time vil være likt for alle i samme prisområde som har inngått avtale om Norgespris, målt i øre/kWh, uavhengig av hvilken strømvtale kunden har med kraftleverandøren. Alle kunder med spotprisavtale vil få Norgespris i alle timer etter avregning. Kunder som ikke har spotprisavtale vil ikke stå overfor en fast pris per kWh etter avregning, da de fortsatt er bundet til å betale den avtalte kontraktsprisen til sin kraftleverandør, jf. omtale i 5.7. Den endelige strømprisen kunder med andre avtaler enn spotprisavtale vil få, avhenger derfor av hvilken avtale man har med kraftleverandøren.

4.1.3 Prisjustering og prisperiode

Usikkerheten om utviklingen i kraftprisene fram i tid er stor. Formålet med Norgespris er å tilby et støttealternativ som gir husholdningene stabilitet og forutsigbarhet om strømutgiftene. Norgesprisen på 40 øre/kWh for 2025 ble fastsatt ut fra gjennomsnittlige historiske realpriser på kraft og prisutsiktene framover i de norske prisområdene. Samtidig vil prisbildet på kraft variere over tid, noe som kan reflektere ulike situasjoner i kraftmarkedet eller endrede forventninger til utviklingen i det nordiske og europeiske kraftmarkedet framover. Prisfastsettelsen for Norgespris må ivareta at markedsutviklingen vil kunne endre seg vesentlig over tid.

På samme måte som for strømstønsordningen foreslår departementet at Norgespris justeres én gang i året og gjelder fra og med 1. januar til og med 31. desember hvert år. Det legges opp til at perioden 1. oktober 2025 - 31. desember 2026 vil være en egen prisperiode.

Fra og med 2027 vil prisen settes per kalenderår. Ny pris for 2027 vil være del av statsbudsjettprosessen og kunngjøres så snart statsbudsjettet er vedtatt.

Det foreslås at enkelte føringer for prisjustering nedfelles i lov. Prisjusteringen i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet på strøm fremover. Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta formålet med ordningen som er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen. Ny pris vedtas i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet og fastsettes i forskrift.

4.1.4 Forbrukstak for husholdningskunder

I dagens strømstønsordning for husholdninger gjelder et forbrukstak på 5 000 kWh per måned per målepunkt. Forbrukstaket er satt for å unngå at ordningen dekker usedvanlig høyt forbruk. Dette forbrukstaket fanger opp alt strømforbruk til de aller fleste husholdninger, også i stor grad husholdninger i store og lite energieffektive boliger. Nettselskapene beregner stønad for de første 5 000 kWh med strømforbruk per målepunkt per måned. Forbruk utover forbrukstaket er ikke omfattet av strømstønsordningen. Dersom kunden overstiger forbrukstaket, må kunden betale strømpris i henhold til kundens strømvtale for overskytende forbruk.

Departementet foreslår at også Norgesprisordningen skal ha forbrukstak. For alt forbruk innenfor måneden som finner sted etter at forbrukstaket er nådd, må kunden betale strømpris i henhold til kundens strømvtale. Dette er tilvarende som for strømstønsordningen. Avhengig av nivået på forbrukstaket, vil dette kunne bidra til å opprettholde insentiver til energisparing, energieffektivisering og fleksibelt forbruk hos husholdninger med høyt forbruk. En ordning med forbrukstak vil også bidra til å redusere risikoen for ulovlig statsstøtte der det både er næringsforbruk og husholdningsforbruk bak et målepunkt som er registrert som en husholdning.

Departementet foreslår at forbrukstaket for husholdninger settes til enten 5 000, 4 000 eller 3 000 kWh per måned per målepunkt i boliger, og ber særlig om innspill på dette.

Tall fra Elhub viser at 4 pst. av husholdningene hadde et forbruk som oversteg 5 000 kWh i én eller flere måneder i 2024. Et forbrukstall på 5 000 kWh vil sikre at også husholdningene med høyest strømforbruk i all hovedsak vil få dekket forbruket sitt i de kaldeste vintermånedene.

For å gi noe sterkere insentiver til energieffektivisering og fleksibelt forbruk i husholdningene med høyest forbruk, kan forbrukstaket alternativt settes til 4 000 kWh per måned per målepunkt i boliger. Tall fra Elhub viser at 8,6 pst. av husholdningene hadde et forbruk som oversteg 4 000 kWh i én eller flere måneder i 2024. Selv med et forbrukstak på 4 000 kWh, vil de aller fleste husholdningene få dekket hele sitt forbruk gjennom Norgesprisordningen.

For å styrke insentivene til energieffektivisering og fleksibelt forbruk hos et større antall husholdninger, er et forbrukstak på 3 000 kWh for boliger et alternativ. Tall fra Elhub viser at 20,9 pst. av husholdningene hadde et forbruk som oversteg 3 000 kWh i én eller flere måneder i 2024.

Den enkelte husholdnings strømforbruk avhenger av en rekke faktorer, bl.a. boligtype, boligstørrelse og antall medlemmer i husholdningen. I eneboliger er typisk strømforbruket høyere enn i rekkehus, som igjen typisk er høyere enn i leiligheter. Strømforbruket i norske husholdninger varierer over året. Variasjonen skyldes primært oppvarmingsbehov, som avhenger av utetemperaturen.

Gjennomsnittlig strømforbruk per husholdning var i underkant av 15 700 kWh i 2023, men det er store variasjoner.⁴ Tabell 1 under gir en oversikt over årlig gjennomsnittlig strømforbruk i ulike boligtyper i 2012, som var siste året SSB gjennomførte en undersøkelse om strømforbruk i husholdningene. Det gjennomsnittlige strømforbruket i boliger er redusert siden 2012, men tabellen vil likevel kunne gi en indikasjon på hvordan strømforbruket varierer på tvers av boligtyper.

Boligtype	Gjennomsnittlig strømforbruk per år (kWh)
Enebolig	20 211
Rekkehus mv.	14 975
Blokk mv.	8 953

Tabell 1: Gjennomsnittlig strømforbruk i ulike boligtyper i 2012. Kilde: SSB

Strømforbruket i norske husholdninger varierer med inntekt. SSB finner en positiv sammenheng mellom inntekt og strømforbruk. Samtidig er det stor variasjon i strømforbruket på alle inntektsnivåer.⁵ Mange husholdninger med lav og middels inntekt har høyt strømforbruk, og mange husholdninger med høy inntekt har et relativt lavt strømforbruk. SSB forklarer variasjonen med at deler av husholdningenes strømforbruk er et nødvendighetsgode, som for eksempel behovet for oppvarming, varmtvann og kjøling av mat. SSB viser også til at gjennomsnittlig forbruk øker med antall husholdningsmedlemmer. Husholdninger med høy inntekt bor i større grad i eneboliger og har større boligareal per husholdningsmedlem, men også her er det stor variasjon. SSB finner altså ikke en entydig sammenheng mellom forbruket av strøm og hvor velstående en familie er. Det antas likevel at et høyere forbrukstak i større grad vil komme husholdninger med høye inntekter til gode, og dermed vil kunne ha større negative fordelingsvirkninger enn et lavere forbrukstak.

Departementet ber om innspill på nivået på forbrukstaket per måned per målepunkt for boliger.

4.1.5 Forbrukstak for fritidsboligkunder

Departementet foreslår også et forbrukstak for fritidsboliger. Departementet mener det basert på graden av nødvendighet og forbruksmønster, er naturlig at forbrukstaket for fritidsboliger settes lavere enn for boliger. Departementet foreslår at forbrukstaket for fritidsboliger settes til 1 500, 1 000 eller 500 kWh per måned per målepunkt. Forbruk utover forbrukstaket vil ikke være omfattet av ordningen. Dersom kunden overstiger forbrukstaket, må kunden betale strømpris i henhold til kundens strømvtale for overskytende forbruk.

⁴ SSB (2023) [Hva er gjennomsnittlig strømforbruk i husholdningene?](#)

⁵ SSB (2022) [Økonomiske konsekvenser av høye kraftpriser og strømtønad](#)

Et forbrukstak på 1 500 kWh per måned per målepunkt vil sikre at store deler av forbruket i fritidsboliger vinterstid dekkes av ordningen. Tall fra Elhub viser at 24,3 pst. av fritidsboligene i Norge hadde et forbruk som oversteg 1 500 kWh per måned per målepunkt i én eller flere måneder i 2024. Dersom man legger til grunn at husholdninger med høy inntekt har flere og større fritidsboliger enn øvrige husholdninger, vil et forbrukstak på 1 500 kWh gi større negative fordelingsvirkninger enn et forbrukstak på 1 000 kWh eller 500 kWh.

I 2024 var januar måneden med høyest gjennomsnittlig strømforbruk i fritidsboliger tilknyttet strømmettet, på om lag 960 kWh. Et forbrukstak på 1 000 kWh per måned per målepunkt vil sikre at gjennomsnittsforbruket vinterstid omfattes av ordningen. Tall fra Elhub viser at 49 pst. av fritidsboligene hadde et forbruk som oversteg 1 000 kWh per måned per målepunkt i én eller flere måneder i 2024. Det betyr at en ikke ubetydelig andel av forbruket i fritidsboliger vil falle utenfor ordningen. Et forbrukstak på 1 000 kWh vil samtidig opprettholde en del av insentivene til energisparing, energieffektivisering og fleksibelt forbruk i fritidsboliger.

I 2024 var gjennomsnittlig månedsforbruk i fritidsboliger 560 kWh fordelt flatt over året. Dersom man legger gjennomsnittlig månedsforbruk til grunn, kan et forbrukstak på 500 kWh per måned være et alternativ. Tall fra Elhub viser at 77,6 pst. av fritidsboligene hadde et forbruk som oversteg 500 kWh per måned per målepunkt i én eller flere måneder i 2024. Et forbrukstak på 500 kWh for fritidsboliger innebærer mindre uheldige fordelingsvirkninger og sterkere insentiver til energieffektivisering og fleksibelt forbruk.

Departementet ber om innspill på nivået på forbrukstaket per måned per målepunkt for fritidsboliger.

4.1.6 Avtaleinngåelse

Departementet foreslår at kunden inngår avtale om Norgespris med nettselskapet som kundens målepunkt er tilknyttet. Avtalen om Norgespris knyttes til kundens målepunkt med en bindingstid som gjelder ut kalenderåret, nærmere beskrevet i kapittel 4.1.8. I praksis blir det dermed en heftelse ved målepunktet ut kalenderåret. Det er kun kunden som er registrert på målepunktet som kan inngå avtale om Norgespris.

For å sikre en effektiv og ensartet praksis kan det være hensiktsmessig å samordne løsning for avtaleinngåelse. Etter departementets forståelse er Elhub den eneste aktøren som kan levere en slik løsning innen 1. oktober 2025. Departementet foreslår at RME gis myndighet til å bestemme hvilken løsning nettselskapene skal benytte når kunden skal signere avtale om Norgespris.

Standardavtale

Departementet legger til grunn at det utarbeides og benyttes en felles standardavtale om Norgespris. Videre forutsetter departementet at avtalen gir tydelig informasjon om hva det innebærer å inngå avtale om Norgespris.

4.1.7 Oppstartstidspunkt for avtalen om Norgespris

Det foreslås at ordningen får virkning fra 1. oktober 2025 og at første prisperiode varer frem til 31. desember 2026, jf. omtale i 4.1.3. Fra og med 2027 vil prisfastsettelsen være en del av

statsbudsjettprosessen og Norgesprisen settes per kalenderår. Departementet foreslår at kunden må inngå avtale om Norgespris i løpet av de første fjorten dagene i januar for at avtalen skal gjelde fra og med 1. januar. Dersom kunden inngår avtale om Norgespris etter de første fjorten dagene i januar eller i perioden februar-desember, foreslår departementet at avtalen om Norgespris gjelder fra avtaletidspunktet.

Bakgrunnen for forslaget er at Norgesprisen vil kunngjøres først når statsbudsjettet er vedtatt. Statsbudsjettet vil ofte vedtas i andre halvdel av desember. For å gi nettselskapene tilstrekkelig tid til å tilrettelegge for ny prisperiode og nye avtaler om Norgespris, og kundene tilstrekkelig tid til å vurdere om de vil inngå avtale om Norgespris for det kommende året, vurderer departementet at det er hensiktsmessig at kundene kan inngå avtale med tilbakevirkende kraft i første halvdel av januar.

Departementet ønsker særlig innspill på dette forslaget.

4.1.8 Bindingstid

Departementet foreslår at husholdninger kan velge å inngå avtale om Norgespris for boliger og fritidsboliger inntil ett kalenderår av gangen, og at kundens målepunkt bindes til avtalen ut kalenderåret dersom man velger å tegne en slik avtale. Dersom avtalen om Norgespris er inngått i perioden 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 legger departementet opp til at bindingstiden vil være inntil 15 måneder. Dersom prisen endres i løpet av avtaleperioden, vurderer departementet at kundene bør ha rett til å tre ut av avtalen.

I forslag til utforming av ordningen har departementet lagt vekt på å gi trygghet og forutsigbarhet for husholdningene. Det er ikke ønskelig med sesongmessige tilpasninger hvor husholdningene trer inn og ut av avtalen om Norgespris på bakgrunn av forventet strømpris. Slike tilpasninger vil øke statens kostnader knyttet til ordningen, og bryter med prinsippet om fast pris for en avtalt periode.

Fastprisavtaler i markedet har normalt en definert bindingstid og et bruddgebyr som utløses dersom kunden ønsker å bryte avtalen innenfor bindingstiden. Departementet vurderer at det ikke er aktuelt å innføre bruddgebyr i avtalen om Norgespris ettersom dette i praksis innebærer å påføre husholdningene en økonomisk straff for å eksempelvis flytte. Med bakgrunn i omtalen over har departementet vurdert ulike former for bindingstid.

Bindingstid knyttet til person

Norgesprisordningen kan misbrukes dersom avtalen om Norgespris knyttes til person. For eksempel vil det være mulig å avslutte kundeforholdet til nettselskapet i løpet av avtaleperioden og at en annen person i husstanden inngår nytt kundeforhold. Dette åpner blant annet for sesongmessige tilpasninger, hvor kunden inngår avtale om Norgespris vinterstid og mottar strømstønad sommerstid. Dette vil etter departementets syn være uheldig ettersom dette bryter med prinsippet om fast pris for en avtalt periode.

Bindingstid knyttet til målepunkt

Avtale om Norgespris knyttes til kundens målepunkt og innebærer at kundens målepunkt bindes til avtalen om Norgespris ut avtaleperioden. En konsekvens av dette er at nye

eiere/leietakere vil overta forrige beboers eventuelle Norgesprisavtale for resterende avtaleperiode. Ny eier/leietaker vil imidlertid maksimalt være bundet av avtalen om Norgespris i 12 måneder.⁶ Etter departementets syn er det likevel å foretrekke at bindingstiden knyttes til kundens målepunkt, og foreslår dette som løsning.

Avtaleinngåelse i løpet av året

Departementet foreslår at kunden kan inngå avtale om Norgespris når som helst i løpet av året, og at kundens målepunkt er bundet ut kalenderåret, frem til ny pris trer i kraft. Dette gjelder uavhengig av tidspunkt for avtaleinngåelse, og innebærer at alle kunder vil ha samme sluttdato i sin avtale. For eksempel vil en kunde som inngår avtale om Norgespris fra 1. januar ha en avtaleperiode på 12 måneder, mens en kunde som inngår avtale om Norgespris fra 1. mars vil ha en avtaleperiode på 10 måneder.

Modellen innebærer at alle kunder som har inngått avtale om Norgespris til enhver tid står overfor den samme prisen. En slik løsning vil bidra til å forenkle administrasjon og kommunikasjon om ordningen.

Alternative innretninger

Departementet har vurdert alternative innretninger som medfører at ulike kunder kan ha ulik sluttdato og ulik Norgespris fordi avtalene er inngått på ulike tidspunkt (før og etter en prisjustering). Det legges til grunn at slike løsninger vil være mer krevende å håndtere for nettselskapene, både systemmessig og administrativt.

Departementet har også vurdert alternative innretninger hvor kunden kan tre ut av avtalen om Norgespris i løpet av året mot at det ikke kan inngås ny avtale om Norgespris på målepunktet før ny pris trer i kraft. Departementet legger til grunn at også en slik løsning vil være mer administrativt krevende for nettselskapene.

Det er også vurdert begrensninger i tidspunkt for avtaleinngåelse, for eksempel en løsning der det kun er mulig å inngå avtale om Norgespris frem til 30. juni hvert år. Begrunnelsen for en slik begrensning ville vært å unngå at enkelte husholdningskunder velger Norgespris kun mot slutten av året. Å kun ha mulighet til å tegne avtale om Norgespris første halvdel av året begrenser valgfriheten mellom de to ordningene, og kan føre til at kunder som ønsker Norgespris må vente opptil et halvt år for å inngå avtale. Departementet har vurdert at forbrukerhensynet bør veie tungt i denne sammenheng, og foreslår derfor en løsning hvor det kan inngås avtale om Norgespris gjennom hele året.

4.1.9 Angrerett

Lov om opplysningsplikt og angrerett ved fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler (angrerettloven) kommer til anvendelse på forbrukerkjøp. Ettersom avtale om Norgespris ikke er et forbrukerkjøp, vil ikke angrerettloven komme til anvendelse.

⁶ Ny eier/leietaker vil være bundet i inntil 15 måneder dersom avtalen om Norgespris er inngått i perioden 1. oktober til 1. desember 2025 siden første prisperiode er foreslått fra 1. oktober 2025 til 31. desember 2026.

Siden den foreslåtte bindingstiden for avtale om Norgespris kan binde nettkunden opptil 12 måneder, vurderer departementet at det likevel bør være angrerett ved inngåelse av avtalen. Departementet foreslår fjorten dagers angrerett, og at det kun er mulig å benytte seg av angreretten én gang per prisperiode. Dersom kunden benytter seg av angreretten, foreslår departementet at retten til Norgespris bortfaller også i dagene før kunden benyttet seg av angreretten.

Departementet foreslår videre at det ikke er mulig å tre ut av avtalen om Norgespris etter angrerettens utløp og at målepunktet er bundet til Norgespris frem til ny pris trer i kraft.

4.1.10 Fakturering

Nettselskapet fakturerer kunden netto gjennom månedlig fakturering av nettleien.

En høy andel kunder har strømvavtale med gjennomfakturering. Det betyr at kraftleverandøren også fakturerer på vegne av nettselskapet. Kraftleverandører som utfører gjennomfakturering av kunder, skal sikre at støtten videreføres kunden ved fakturering.

Fakturainformasjon

På nettkundens faktura fra nettselskapet skal det tydelig fremgå om kunden har tegnet avtale om Norgespris. Dersom kunden har gjennomfakturering, skal informasjonen fremgå av fakturaen fra kraftleverandøren.

Ytterligere detaljer knyttet til fakturainformasjon vil forskriftsfestes og høres separat.

4.1.11 Forvaltning og administrasjon av ordningen

Departementet foreslår at ordningen forvaltes av RME, og at RME forestår utbetaling til og krever innbetaling fra nettselskapene. Det foreslås at RME fører løpende kontroll og tilsyn med ordningen.

Departementet foreslår videre at nettselskapene administrerer ordningen. Dette innebærer at nettselskapene er avtalemotpart og er ansvarlig for å sikre at alle rettmessige kunder som ønsker det får mulighet til å inngå avtale om Norgespris. Nettselskapet står for avregning av sine nettkunder, og videre ut- og innbetalinger av prissikringsbeløp gjennom fakturering av kunden. Dersom kundens kraftleverandør gjennomfakturerer, vil nettselskapet fremdeles være avtalemotpart, men kraftleverandøren vil stå for ut- og innbetalinger av prissikringsbeløp gjennom fakturering av kunden.

Kundehåndtering

Departementet foreslår at nettselskapene står for kundehåndtering ettersom de skal foreta inn- og utbetalinger og være avtalepart. Dette innebærer å veilede kunder om hvordan de kan inngå avtale om Norgespris og bistå ikke-digitale kunder som ønsker å inngå avtale om Norgespris. Det legges i tillegg opp til at RME utarbeider generell veiledning om ordningen.

Ikke-digitale kunder

Alle husholdnings- og fritidsboligkunder skal få mulighet til å inngå avtale om Norgespris. Det foreslås at det ikke reguleres hvordan nettselskapene sikrer at ikke-digitale kunder kan inngå

avtale om Norgespris, men det oppfordres til at nettselskapene benytter eksisterende kanaler som vedlegg til faktura og direkte kontakt med kundesenter.

Kraftleverandører

Kraftleverandørene vil også kunne oppleve økt mengde kundeforhold knyttet til Norgespris. Kunden kan henvises til kundens nettselskap eller til RMEs veiledning dersom de ønsker mer informasjon eller å inngå en avtale om Norgespris. Det påhviler samtidig kraftleverandørene et ansvar å bidra med riktig og god informasjon om hvordan Norgespris samspiller med kraftavtalene de selger.

4.1.12 Innbetaling og utbetaling av prissikringsbeløp

Hver måned vil kunden enten motta eller innbetale et prissikringsbeløp, som bestemmes av forbruket og differansen mellom spotpris og Norgespris. Nettselskapet skal beregne kundens prissikringsbeløp, og inn- og utbetalinger skjer etterskuddsvis for påløpt forbruk i foregående måned. Prissikringsbeløpet skal enten trekkes fra eller legges til på kundens nettleiefaktura. Dersom prissikringsbeløpet er positivt og høyere enn kundens månedlige nettleie, utbetales differansen til kunden. Hvis prissikringsbeløpet er negativt, skal beløpet kreves inn. I tilfeller der kunden har felles faktura for strøm og nettleie fra kraftleverandør (gjennomfakturering), skal prissikringsbeløpet fremgå på fellesfakturaen.

Hvis kunden har felles faktura for strøm og nettleie og prissikringsbeløpet skal utbetales, skal nettselskapet utbetale prissikringsbeløpet til kraftleverandøren. Kraftleverandøren skal videreformidle prissikringsbeløpet til kunden.

Hvis kunden har felles faktura for strøm og nettleie og prissikringsbeløpet skal kreves inn, skal nettselskapet kreve inn prissikringsbeløpet fra kraftleverandøren. Kraftleverandøren skal kreve inn prissikringsbeløpet fra kunden, og videreformidle pengene til nettselskapet.

Nettselskapet skal betale eller sende fordring til RME månedlig for prissikringsbeløpene de har krevd inn eller utbetalt. RME skal betale ut eller kreve inn netto sikringsbeløp månedlig.

4.1.13 Omfang av ordningen

Husholdningskunder

Departementet foreslår at husholdningskunder som i dag har rett til strømstønad skal ha rett til å inngå avtale om Norgespris. Dette vil følge av gjeldende praksis og definisjoner hos nettselskapene i dag.

For å være rettmessig registrert som husholdningskunde hos nettselskapet må hoveddelen av forbruket bak målepunktet være husholdningsforbruk. Kunden skal da registreres i sluttbrukergruppe 35 hos nettselskapet, jf. vedlegg A i RMEs veileder 7/2018 til leveringskvalitetsforskriften. I vurderingen av hvilken sluttbrukergruppe kunden tilhører, skal det legges avgjørende vekt på det som fremgår om eiendommen i det offentlige eiendomsregisteret (matrikkel).

For at forbruket skal kunne knyttes til husholdningskunden, er det en forutsetning at husholdningskunden måles og avregnes individuelt av nettselskapet i henhold til forskrift om omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav i.

Boligselskap med felles måling og avregning

Departementet foreslår at boligselskap som i dag har rett til strømstønad skal ha rett til å inngå avtale om Norgespris for felles målt og avregnet husholdningsforbruk. Boligselskap omfatter borettslag, boligaksjeselskaper, eierseksjonssameier og sameier som ikke er seksjonerte.

Grunnlaget for beregning av prissikringsbeløp for Norgespris er husholdningsforbruk time for time som nettselskapet har registrert på boligselskapets målepunkt. Felles husholdningsforbruk kan for eksempel være strøm til varmtvann, vaskekjeller, oppvarming av fellesområder, garasjeanlegg, heis og beboernes lading av elbiler. Frittstående energianlegg som ikke ligger under boligselskapets målepunkt (for eksempel garasjer i et eget bygg), omfattes ikke av ordningen.

Det foreslås at styret i boligselskapet selv er ansvarlig for å rapportere til nettselskapet dersom mer enn 20 pst. av oppvarmede arealer brukes av andre enn boligselskapets egne husholdninger. Styret er også ansvarlig for å rapportere antall boenheter dersom fellesmålt forbruk i boligselskapet samlet overstiger et eventuelt forbrukstak per boenhet i boligselskapet per måned.

Hvis boligselskap nekter å utlevere informasjon til RME ved forespørsel eller har fått for mye støtte, kan RME fatte vedtak om at rett til avtale om Norgespris bortfaller eller tilbakebetaling av prissikringsbeløp. RME kan også kreve at boligselskapet utleverer informasjon som er relevant for å vurdere om det er utbetalt for mye.

Beboere i boligselskap med egne målere som er eid av områdekonsesjonær har rett til å inngå avtale om Norgespris på lik linje som øvrige husholdnings- og fritidsboligkunder.

Fritidsboliger

Departementet foreslår at fritidsboligkunder skal ha rett til å inngå avtale om Norgespris. Departementet foreslår at ordningen skal omfatte de samme fritidsboligene som følger av gjeldende praksis og definisjoner hos nettselskapene i dag, og at det avgrenses mot næringskunder.

Med fritidsboliger menes private målepunkt som er rettmessig registrert i sluttbrukergruppe 36 hytter og fritidshus jf. vedlegg A i RMEs veileder 7/2018 til leveringskvalitetsforskriften. Næringskunder har ikke rett til å inngå avtale om Norgespris selv om de er registrert i sluttbrukergruppe 36. Med næringskunder menes fritidsboliger som leies ut som ledd i næringsvirksomhet og firmahytter. Næringskunder er selv pliktige å melde fra til nettselskapet uten ugrunnet opphold dersom de urettmessig har avtale om Norgespris.

Husholdninger og fritidsboliger tilknyttet gårds- og grendeverk

Et gårds- og grendeverk er et nettanlegg som leverer strøm fra lokal produksjon til uttakskunder, og som har en samlet hovedsikringskapasitet på maksimalt 200 A ved tre faser og 230 V.

Det foreslås at nettkunden i tilknytningspunktet mellom gårds- og grendeverk og nettselskapet, som i dag har rett til strømstønad, skal ha rett til å inngå avtale om Norgespris. Det er ikke mulig for fritidsboliger og husholdningskunder som er tilknyttet det samme gårds- og grendeverket å ta individuelle valg mellom enten ordinær strømstønad eller avtale om Norgespris.

Dersom et gårds- og grendeverk leverer strøm til kunder som ikke er registrert som husholdning eller fritidsbolig, er nettkunden i tilknytningspunktet mellom nettselskapet og gårds- og grendeverket ansvarlig for at det ikke gis støtte til kunder i øvrige sluttbrukergrupper.

Husholdningskunder og fritidsboligkunder som mottar leveringspliktig strøm

Kunder som har nettilknytning, men som ikke har en kraftleverandør, har rett til å få levert strøm fra nettselskapet sitt (leveringspliktig strøm). Departementet foreslår at husholdningskunder og fritidsboligkunder som mottar leveringspliktig strøm, skal ha rett til å inngå avtale om Norgespris.

4.1.14 Ordningens varighet

Strømprisene i store deler av Norge er tidvis høyere og mer volatile enn tidligere, blant annet som følge av en mer usikker situasjon i de europeiske energimarkedene og en større andel uregulerbar kraftproduksjon i Norge og landene rundt oss. Det er ventet at prisvariasjonene vil øke i årene fremover. Med bakgrunn i dette foreslår departementet at Norgesprisordningen gis varighet frem til 31. desember 2029. Dette vil bidra til forutsigbarhet for husholdningene. En eventuell forlengelse av Norgesprisordningen ut over denne perioden skal vurderes i lys av situasjonen i kraftmarkedet, hvilken effekt ordningen har hatt og behovet fremover. Ordningen skal evalueres.

4.1.15 Forholdet til dagens strømstønadsordning

Departementet foreslår at alle husholdningskunder som har rett på strømstønad, og som ikke har inngått avtale om Norgespris, skal være omfattet av strømstønadsordningen. Dersom kunden har inngått avtale om Norgespris, fratras retten til strømstønad så lenge kunden har en aktiv avtale om Norgespris. Fritidsboliger er ikke omfattet av strømstønadsordningen.

Norgesprisordningen skiller seg fra dagens strømstønadsordning ved at kunden etter avregning betaler en fast pris per kWh. Norgespris innebærer at sluttkunden betaler en høyere pris når spotprisen er lavere enn Norgesprisen, sammenliknet med strømstønadsordningen. Når spotprisen er høyere enn Norgesprisen vil kunden motta høyere stønad enn kunden ville gjort gjennom dagens strømstønadsordning.

4.1.16 Forholdet til andre strømstøtnadsordninger

Idrettslag og frivillige organisasjoner

Idrettslag og frivillige organisasjoner vil ikke omfattes av forslaget om Norgespris. Det vises til egen søknadsbasert strømstøtteordning til frivillige lag og organisasjoner under Kultur- og likestillingsdepartementet.

Jordbruk- og veksthusnæringen

Jordbruk- og veksthusnæringen vil ikke omfattes av forslaget om Norgespris. Det vises til egen strømstøtteordning for jordbruksforetak, veksthus og vanningslag under Landbruks- og matdepartementet.

4.1.17 Forholdet til solkraft og lokal energiproduksjon

Kunder som inngår avtale om Norgespris, skal fortsatt ha en avtale med en kraftleverandør om kjøp og eventuelt salg av elektrisk kraft. Dersom kunden inngår avtale om Norgespris, vil ikke dette påvirke avtalen med kraftleverandør.

Avtalen om Norgespris gjelder kun forbruk levert fra nettet, og omfatter ikke egenproduksjon eller innmating av egenprodusert kraft. For kunder med produksjon av egen elektrisitet, vil en eventuell avtale om Norgespris ikke påvirke hvilken pris kunden får ved å selge overskuddskraft.

For kunder som deltar i en delingsløsning og har inngått avtale om Norgespris, vil det være korrigert avregnet uttak fra nettet og ikke målt uttak fra nettet som er grunnlaget for beregning av Norgespris.

4.2 Endringer i strømstøtnadsordningen for husholdninger

4.2.1 Forbrukstak for husholdningskunder

I dagens strømstøtnadsordning for husholdninger gjelder et forbrukstak på 5 000 kWh per måned per målepunkt. Forbrukstaket er satt for å unngå at ordningen dekker usedvanlig høyt forbruk. Dette forbrukstaket dekker hele forbruket til de fleste husholdninger, også i stor grad husholdninger i store og lite energieffektive boliger. Forbruk utover forbrukstaket er ikke omfattet av ordningen. Dersom kunden overstiger forbrukstaket, må kunden betale strømpris i henhold til kundens strømvtale for overskytende forbruk.

Hensynet til likebehandling taler for at forbrukstaket i strømstøtnadsordningen og Norgespris bør være likt. Nærmere virkninger av ulike forbrukstak for husholdninger er omtalt i 4.1.4. Med bakgrunn i samme argumentasjon som for Norgesprisordningen, foreslår departementet at forbrukstaket for husholdninger omfattet av strømstøtnadsordningen settes til 5 000, 4 000 eller 3 000 kWh per måned per målepunkt. Departementet ber om innspill på nivået på forbrukstaket per måned per målepunkt for husholdninger omfattet av strømstøtnadsordningen og Norgespris, jf. 4.1.4.

4.2.2 Strømstønsordningen for husholdninger foreslås forlenget

Stortinget vedtok strømstønsloven i desember 2021 som en midlertidig ordning for økonomisk støtte til husholdninger som følge av ekstraordinært høye strømpriser. Selv om ordningen var ment å gjelde midlertidig, mener regjeringen at det også framover vil være behov for å gi husholdningene støtte i møte med volatile og tidvis høye priser.

Strømprisene i store deler av Norge er tidvis høyere og mer volatile enn tidligere, blant annet som følge av en mer usikker situasjon i de europeiske energimarkedene og en større andel uregulerbar kraftproduksjon i Norge og landene rundt oss. Det er ventet at prisvariasjonene vil øke i årene fremover.

Med bakgrunn i overnevnte foreslår departementet at strømstønsordningen forlenges og gis varighet frem til 31. desember 2029. Sammen med innføringen av Norgespris, vil dette bidra til reduserte og forutsigbare utgifter til strømforbruk for husholdningene de kommende årene. En eventuell forlengelse av strømstønsordningen ut over denne perioden foreslås vurdert i lys av situasjonen i kraftmarkedet, hvilken effekt ordningen har hatt og behovet fremover.

4.3 Endringer i strømstønsordningen til kunder av nærvarmeleverandører

Husholdningskunder av nærvarmeanlegg har siden 2023 kunnet søke om stønad for sitt forbruk av nærvarme. Husholdningskunder kan selv søke om stønad, og er rettmessig stønadmottaker. Der nærvarmekunden er et boligselskap søker dette på vegne av beboerne.

Grunnlaget for stønad beregnes måned for måned etter en fastsatt formel, jf. § 8 i midlertidig forskrift om stønad til kunder av nærvarmeleverandører. Stønsgrad og terskelverdi følger av strømstønsloven § 5. Det gis ikke stønad for forbruk som samlet overstiger 5 000 kWh per måned per boenhet.

Kunder som kan motta stønad må være tilknyttet et nærvarmeanlegg som ikke er en del av boligselskapet de bor i, og må ha et privatrettslig forhold til nærvarmeanlegget. Kunder kan ikke motta støtte både fra vanlig strømstønad og nærvarmeordningen for samme oppvarming.

4.3.1 Stønsordningen til kunder av nærvarmeanlegg foreslås forlenget

På lik linje og med de samme begrunnelsene for at Norgesprisordningen og strømstønsordningen foreslås forlenget, foreslår departementet at den søknadsbaserte strømstønsordningen rettet mot husholdninger som bruker nærvarme gis varighet frem til 31. desember 2029.

4.4 Likebehandling av husholdninger som bruker fjernvarme

Om lag 300 000 husholdninger bruker fjernvarme til oppvarming. Fjernvarmeprisen har nær sammenheng med strømpris. Det følger av energiloven § 5-5 at prisen for fjernvarme ikke skal overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde. Etter strømstønsloven §10 skal det ved beregning av prisen til husholdninger gjøres fratrukk tilsvarende strømstøtten for husholdninger. Departementet vurderer at uten en

likebehandling av fjernvarmekunder og strømkunder vil fjernvarmekundene ha incentiver til å bytte til en oppvarmingsløsning basert på strøm. Dette ville være uheldig av hensyn til både fjernvarmekundene, kraftnettet og fjernvarmeselskapene.

Staten skal bidra til opprettholdelse og utvikling av samfunnsøkonomisk lønnsom fjernvarme, og regjeringen vil foreslå økonomiske tiltak for å sørge for likebehandling mellom husholdningene som bruker fjernvarme og husholdningene som bruker strøm. Regjeringen vil derfor foreslå en ordning for fjernvarmekunder i husholdningene som likebehandler fjernvarmekundene med strømkunder, uten at det går på bekostning av fjernvarmeselskapene. Det er behov for å avklare innretningen for fjernvarme nærmere, og regjeringen vil komme tilbake til dette i egen høring. Energidepartementet vil i den forbindelse se nærmere på hvordan strømstønadens skal tas hensyn til i prisreguleringen av fjernvarme. Ordningen må også sees i sammenheng med departementets arbeid med prisreguleringen på fjernvarme, som varslet i Prop. 1 S (2024-2025).

4.5 Kontroll, tilsyn og klagebehandling for strømstønadsordningen og Norgespris

4.5.1 Rapportering og kontroll

Nettselskapene skal hver måned snarest mulig oversende til RME en oversikt over utbetalt og innbetalt stønad og prissikringsbeløp til nettkundene. Dersom oversikt ikke foreligger til rett tidspunkt, eller oversikten ikke følger de standarder som er satt, foreslår departementet at RME kan ilegge nettselskapene sanksjoner slik at forholdet rettes snarest mulig. Det er i den sammenheng foreslått en egen bestemmelse i § 13 annet ledd om at RME kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføring av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven, og videre en egen bestemmelse i ny § 16 om tvangsmulkt dersom ikke påleggene etterkommes.

4.5.2 Tilsyn med ordningene

I likhet med dagens strømstønadsordning foreslår departementet at RME også skal føre tilsyn med ordningen med Norgespris. Bestemmelsen i strømstønadsloven § 7 (som videreføres i ny lov § 13) er foreslått endret slik at den omfatter begge ordningene.

Dersom det under tilsyn viser seg at en nettkunde urettmessig har fått utbetalt stønad, mener departementet at det er nødvendig med en adgang til å kreve tilbakebetaling. Dette kan eksempelvis være tilfelle dersom kundens registrering åpenbart ikke stemmer med de faktiske forholdene eller ved bevisst feilregistrering for å tilpasse seg ordningen. Et tilbakebetalingskrav kan også fremmes i tilfeller hvor det er utbetalt et uriktig stønads- eller prissikringsbeløp til en kunde som er omfattet av ordningene. I strømstønadsloven § 9 (videreføres i ny lov § 15) er det inntatt hjemmel for at RME kan kreve det uriktige beløpet tilbakebetalt. Dette kan være tilfeller hvor en kunde, for eksempel en næringsdrivende, har inngått avtale om Norgespris uten å være berettiget til dette. Forsinket tilbakebetaling vil utløse krav om forsinkelsesrenter. Et krav om tilbakebetaling vil være et enkeltvedtak som etter de alminnelige reglene i forvaltningsloven § 28 kan påklages. Det foreslås at Energidepartementet er klageinstans for klager tilknyttet begge ordningene.

Ved innføringen av strømstønadsordningen ble klageadgangen vurdert opp mot Reguleringsmyndighetens uavhengighet. Det følger av energiloven § 2-3 annet ledd at enkeltvedtak fattet av Reguleringsmyndigheten bare kan påklages til Energiklagenemnda. Av Prop. 5 L (2017–2018) side 66 fremgår det at formålet med en egen klagenemnd er å styrke reguleringsmyndighetenes uavhengighet. Klagenemnda behandler klager på vedtak eller omgjøring på eget initiativ i sakene der departementets instruksjons- og omgjøringsadgang er avskåret. Dette gjelder også vedtak i tilknytning til utførelsen av regulatoroppgaver, som for eksempel innsynsbegjæringer mv. Den lovfestede uavhengigheten gjelder på det saklige området for utførelse av regulatoroppgaver. Det er departementets vurdering at den særskilte oppgaven om å forvalte og føre tilsyn med disse ordningene ikke er oppgaver som må ligge til regulatoren. Det vil si at oppgavene ikke er tillagt RME som en del av dets regulatoroppgaver. Energiloven § 2-3 er derfor ikke til hinder for at klagebehandling av tilbakebetalingskrav legges til Energidepartementet.

Nettselskapet kan også ha et kontraktsrettslig grunnlag for tilbakebetalingskrav i tilfeller der avtalen om Norgespris er tegnet i strid med vilkårene og forutsetningene for avtalen.

4.5.3 Uenighet om hvem som omfattes av ordningene

Det kan oppstå uenighet mellom nettkunde og nettselskap om hvilken sluttbrukergruppe en kunde tilhører, og hvorvidt kunden er omfattet av strømstønadsordningen og/eller har rett til å inngå avtale om Norgespris. Departementet foreslår at kunden kan bringe saken inn for RME for avgjørelse. I vurderingen av hvilken sluttbrukergruppe kunden tilhører, skal det legges avgjørende vekt på det som fremgår om eiendommen i det offentlige eiendomsregisteret (matrikkel). Avgjørelsen fra RME vil være et enkeltvedtak som etter de alminnelige reglene i forvaltningsloven § 28 kan påklages til Energiklagenemnda.

Enkeltvedtak om hvem som omfattes av strømstønadsordningen er etter dagens regelverk ikke gjenstand for klage, jf. strømstønadsloven § 4 tredje ledd, siste setning. Ved innføringen av strømstønadsordningen i 2021 mente departementet at det forelå særlige hensyn som tilsa at klageadgangen burde innskrenkes. Departementet la blant annet vekt på at stønaden skulle være svært begrenset, både i omfang og i tid. Videre ble det lagt vekt på at det var tvilsomt om Energiklagenemnda, som klageinstans for enkeltvedtak fattet av RME, ville ha tilstrekkelige ressurser til å behandle et mulig stort antall klager innen den midlertidige ordningen opphørte.

Departementet mener at disse hensynene ikke lenger gjør seg gjeldende, all den tid loven foreslås å gjelde frem til 31. desember 2029. Departementet foreslår derfor at det lovreguleres at avgjørelser om uenighet om rett til deltakelse i ordningene kan påklages til Energiklagenemnda. Det er naturlig og hensiktsmessig at Energiklagenemnda er klageorgan til tross for at administrering av ordningene ikke er en regulatoroppgave. Energiklagenemnda har den faglige kompetansen til å vurdere disse sakene, i motsetning til departementet. Den foreslåtte endringen vil ikke innebære at tidligere vedtak fra RME kan påklages.

Forskrift om energiklagenemnda § 1 legger til grunn at Energiklagenemnda skal behandle klager over enkeltvedtak truffet av RME med hjemmel i energiloven og naturgassloven. Etter dagens regelverk er klagebehandling etter strømstønadsloven ikke omfattet av

Energiklagenemndas virkeområde. Den foreslåtte klageadgangen forutsetter en forskriftsendring i § 1 i forskrift om energiklagenemnda. Det vil også være naturlig å endre virkeområdet til Energiklagenemnda i Forskrift om netregulering og energimarkedet § 2-2. Bestemmelsen legger til grunn at enkeltvedtak som RME fatter i medhold av energiloven, naturgassloven og offentleglova, kan påklages til Energiklagenemnda.

Innføring av Norgespris vil medføre en rekke forskriftsendringer. Departementet vil sende forskriftsendringer på høring på senere tidspunkt. Ovennevnte forskriftsendringer som gjelder utvidelse av Energiklagenemndas virkeområde vil høres i samme høringsrunde.

5 Virkninger for energisystemet

5.1 Kraftsystemet

Norge er blant verdens mest elektrifiserte land, og en sikker kraftforsyning er grunnleggende for nær all samfunnsaktivitet. Et velfungerende engrosmarked for kraft sikrer at produksjonen av den regulerbare vannkraften blir fordelt gjennom året slik at vi til enhver tid har nok kraft til å dekke samfunnets behov. Engrosmarked sikrer også at produsentene får riktige insentiver til investeringer i lønnsom kraftproduksjon. Prissignalene i engrosmarkedet gir videre signaler til fleksible forbrukere om lønnsomheten ved å flytte forbruk til timer med lavere pris.

Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet, men er en ordning som inngår i sluttbrukermarkedet. Virkningene på forsyningssikkerheten forventes derfor å bli vesentlig mindre enn ved tiltak som griper inn i engrosmarkedet, jf. også strømprisutvalgets utredning.⁷ Isolert sett antas virkningene på engrosprisene, ved innføringen av Norgespris å være begrenset, gitt at det er stor fleksibilitet i det øvrige kraftmarkedet og at prisen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss. Påvirkningen er begrenset og uansett ikke mye forskjellig fra dagens situasjon med strømstønsordningen.

På samme måte som med ordinære fastprisavtaler i kraftmarkedet, vil husholdnings- og fritidsboligkunder som inngår avtale om Norgespris ikke lenger stilles overfor løpende priser som gir signaler om knapphet på kraft. Ordningen svekker derfor isolert sett insentivene til strømsparing, energieffektivisering og flytting av forbruk til timer med lavere pris. Dette kan alt annet likt påvirke husholdningens tilpasning i situasjoner med effekt- og energiknapphet. Det er imidlertid vanskelig å anslå hvorvidt og i hvor stor grad Norgespris vil føre til høyere strømforbruk i husholdningenes sammenliknet med dagens situasjon strømstønad, og dermed i hvor stor grad Norgespris vil påvirke ulike situasjoner i kraftmarkedet.

5.2 Strømforbruk

Husholdningene er generelt en forbruksgruppe som antas å ha begrenset fleksibilitet til å respondere på pris på kort sikt. Strøm er et nødvendighetsgode med få umiddelbare substitutter, noe som begrenser husholdningenes mulighet til å øke eller redusere forbruket fra dag til dag som respons på løpende prisendringer. Strømforbruket i husholdningene varierer i stor grad med oppvarmingsbehovet ettersom oppvarming utgjør over 2/3 av husholdningenes strømforbruk. Likevel reduserte husholdningene i Sør-Norge forbruket i

⁷ Balansekunst, 12. oktober 2023.

reducere strømregningen. I noen grad kan husholdningskundene også være fleksible gjennom å benytte vedfyring til oppvarming.

Som ved ordinære fastprisavtaler i markedet, vil kunder med avtale om Norgespris ikke eksponeres for forskjeller i priser over døgnet, noe som vil fjerne insentivene til å tilpasse forbruket til varierende strømpriser. Samtidig vil husholdningene fortsatt stå overfor en nettleie som også gir Norgespriskunder insentiver til å jevne ut forbruket over døgnet, og til å flytte forbruk til tider hvor nettet er mindre belastet (natt og helg).

5.5 Varmemarkedet

Departementet vurderer at Norgespris vil kunne redusere insentivene til å investere i oppvarmingsløsninger som er basert på alternativer til strøm, herunder varmpumper, vedfyring, flis og pellets, sammenlignet med dagens strømstønsordning. Vinterstid, når kraftprisene typisk er høye, vil Norgepris gjøre alternative oppvarmingsløsninger mindre attraktive relativt til elektrisk oppvarming. Det er vanskelig å anslå i hvilken grad innføringen av Norgespris vil påvirke varmemarkedet.

Fjernvarme er gjennom energiloven og strømstønsloven underlagt en maksprisregulering som er knyttet til prisen på elektrisk oppvarming, jf. omtale i 4.4.

5.6 Egenproduksjon av strøm

I norske husholdninger er det i hovedsak solkraftanlegg som brukes til egenproduksjon av strøm. For at det skal være lønnsomt for husholdningene å installere solcelleanlegg, må kostnadene for anlegget oppveies av besparelsene som følger av redusert kjøp av kraft fra nettet, inkludert avgifter og subsidier. Ifølge NVE har den eksisterende strømstønsordningen svekket insentivene for å investere i solkraftanlegg for privatpersoner, og NVE vurderer at innføring av Norgespris kan bidra til fortsatt lav omsetning av nye solkraftanlegg på tak.

Dersom det legges til grunn at Norgesprisen er høyere enn spotprisen sommerstid, kan Norgespris gi høyere lønnsomhet for sluttbrukere med solkraftanlegg da disse anleggene typisk produserer mest i timene med lavest spotpris. Overskuddskraft vil fortsatt selges til spotpris, som kan være lavere enn Norgesprisen.

5.7 Strømforbruk for kunder med andre avtaler enn spotpris

Kunder som har inngått avtale om Norgespris, og som har andre avtaler enn spotpris med en kraftleverandør, vil i Norgesprisordningen avregnes mot spotprisen og ikke den avtalte prisen de har med sin kraftleverandør. For eksempel vil kunder med fastprisavtale med en kraftleverandør i enkelte tilfeller kunne få insentiver til å flytte strømforbruket til timer der spotprisen er høy. Dette vil særlig gjelde i tilfeller der differansen mellom Norgespris og spotprisen er høyere enn sluttbrukerprisen som kunden må betale i henhold til sin avtale med kraftleverandøren, inkl. nettleie og avgifter. Prissikringsbeløpet kunden får utbetalt vil i et slikt tilfelle være høyere enn prisen de må betale i henhold til sin avtale med kraftleverandøren, og kunden vil kunne tjene på å bruke strøm i høypristimer. På den annen side vil kunden få økte kostnader og ha insentiver til å bruke mindre strøm når spotprisen er under 40 øre. Kundens kostnader knyttet til strøm er dermed omvendt proporsjonal med

spotprisen. Ettersom andelen husholdninger som har andre avtaler enn spotpris er lav, antas dette å ha en begrenset virkning.

5.8 Forholdet til anstrengte kraftsituasjoner

På samme måte som strømstønsordningen og ordinære fastprisavtaler for husholdninger og næringsliv, kan Norgespris være uheldig dersom det er utsikter til en svært anstrengt kraftsituasjon innenlands, med høye engrospriser og stor risiko for knapphet på kraft. Ved økende energiknapphet innenlands og i situasjoner der det nærmer seg kraftrasjonering er prissignalet til sluttbrukere viktig, for å signalisere at tilgangen på energiressurser er presset og for å oppnå nødvendig forbruksreduksjon.

Departementet forventer ikke at Norgespris vil bidra til økt sannsynlighet for energiknapphet eller kraftrasjonering. En svært anstrengt kraftsituasjon har ikke inntruffet i Norge siden etablering av kraftmarkedet tidlig på 90-tallet, og terskelen for at dette skal inntreffe er høy gitt den store fleksibiliteten i det norske og nordiske kraftsystemet og tilknytningen til det øvrige Europa. Både kraftprodusenter og resterende sluttbrukere vil ved innføring av Norgespris fortsatt stå overfor prissignaler og tilpasse seg disse. For eksempel er det rimelig å legge til grunn at kraftprodusenter vil ta høyde for en eventuell effekt på forbruket av Norgespris og dagens strømstønsordning i sin disponering av kraftmagasinene. Isolert sett vil redusert fleksibilitet kunne bidra til et mindre effektivt system sammenliknet med en situasjon der alle norske forbrukerne eksponeres for høye strømpriser, men dette har ikke nødvendigvis betydning for den samlede energisikkerheten. I tillegg skal konsesjonærer etter vassdragsreguleringsloven ha en strategi for å bidra til forsyningsikkerhet. Departementet foreslår en hjemmel i loven om at departementet kan gi forskrift om opphør og justering av ordningene av hensyn til kraftsituasjonen.

6 Forholdet til annet regelverk

6.1 Personvern

I forbindelse med administrering av ordningen vil nettselskapene, kraftleverandør og RME behandle personopplysninger som navn, adresse, kontaktinformasjon samt informasjon om kundens strømforbruk. Dette utløser tre personvernrettslige spørsmål, som alle henger nært sammen: formålsbegrensning, behandlingsgrunnlag og åpenhet.

Prinsippet om formålsbegrensning, som kommer til uttrykk i personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b, innebærer at personopplysninger skal samles inn for spesifikke og uttrykkelige angitte formål og ikke viderebehandles for uforenlige formål.

For å kunne administrere strømstønsordningen måtte nettselskapene, kraftleverandørene og RME behandle personopplysninger som nevnt ovenfor. Dette ble videre redegjort for i Prop. 44 L (2021-2022) punkt 3.6. Det er de samme aktørene som vil være involvert ved administrering av Norgespris. Etter departementets vurdering vil de nevnte aktørene innhente de samme opplysningene til det samme formålet ved administrering av Norgespris som ved administrering av strømstønsordningen. Formålet med innhenting av informasjon er deltakelse i en statlig finansiert støtteordning. Om man likevel, mot formodning, skulle se

administrering av Norgespris som et annet formål enn administrering av strømstønsordningen, vil førstnevnte likevel anses som et forenlig formål i medhold av forenligtesten i personvernforordningen artikkel 6 nr. 4.

Kravet til behandlingsgrunnlag innebærer at enhver behandling av personopplysninger må ha grunnlag i et av alternativene i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1. Nettselskapenes og kraftleverandørenes behandling av personopplysninger vil etter departementets vurdering ha tilstrekkelig behandlingsgrunnlag i artikkel 6 nr. 1 bokstav b eller bokstav c. Deltakelse i Norgespris forutsetter at det inngås en avtale mellom den enkelte nettkunde og nettselskapet. Nettselskapene blir videre lovpålagt å tilby deltakelse i ordningen. Kraftleverandører som utfører gjennomfakturering, blir også pålagt plikter i lovens § 4. Behandlingen av personopplysninger er følgelig lovlig fordi den er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige. Det foreslås at departementet i forskrift kan gi nærmere bestemmelser om behandling av personopplysninger.

Kravet til åpenhet (transparens) fremkommer av artikkel 5 nr. 1 bokstav a og artikkel 12 - 14. Kundene vil ved inngåelse av Norgespris få informasjon om den behandlingen av personopplysninger som deltagelse i ordningen innebærer.

6.2 Forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder generelt for RMEs virksomhet. Departementet foreslår at RME skal avgjøre uenigheter om hvorvidt kunden er omfattet av Norgespris, tilsvarende som for strømstønsordenen. Ved innføring av strømstønsloven ble det inntatt et særskilt unntak for klageadgangen i forvaltningsloven § 28. Dette særskilte unntaket er foreslått fjernet, jf. punkt 4.5.3 i høringsnotatet. Om kunden er omfattet av strømstønsordenen eller Norgespris avgjøres ved enkeltvedtak fattet av RME, som kan påklages til Energiklagenemnda. Utvidelse av Energiklagenemndas virkeområde er omtalt i punkt 4.5.3. Dersom RME fremsetter et tilbakebetalingskrav, jf. lovforslagets § 15 (tilsvarende strømstønsloven § 9), vil dette være et enkeltvedtak som følger de alminnelige reglene for saksbehandling i forvaltningsloven.

6.3 Energiloven

Den foreslåtte ordningen er et økonomisk tiltak rettet mot private forbrukere av strøm. Ordningen berører aktører med omsetningskonsesjon etter energiloven § 4-1, men det gjøres ingen endringer i konsesjonærenes rettigheter og plikter etter energiloven. Den foreslåtte ordningen endrer ikke på selve organiseringen av kraftmarkedet. I medhold av energiloven er det gitt forskrift om måling og avregning. Kapittel 7 i måle- og avregningsforskriften stiller krav til hvordan fakturering av forbrukere skal gjennomføres. Etter departementets vurdering er ikke disse reglene til hinder for gjennomføring av Norgespris.

6.4 Forbrukerkjøpsloven

En avtale mellom et nettselskap og en forbruker om Norgespris faller utenfor forbrukerkjøpslovens alminnelige virkeområde slik dette er angitt i lovens § 1. Det alminnelige virkeområdet er kjøp/salg av "ting" (primært løsøre), og et primærkjennetegn ved slike avtaler er at eiendomsretten til salgsgjenstanden går over fra en

næringsdrivende selger til en forbrukerkjøper. Tilsvarende definisjon er lagt til grunn i forbrukerkjøpsdirektivet (Directive (EU) 2019/771)). En avtale om Norgespris vil følgelig ikke falle innenfor virkeområdet til direktivet.

Departementet legger videre til grunn at avtale mellom forbruker og nettselskap om Norgespris faller utenfor virkeområdet til forbrukerkjøpsloven § 2 bokstav d, som sier at en «*avtale med et nettselskap om overføring av elektrisk energi*» er et forbrukerkjøp. Nettselskapenes rolle og ansvar etter loven om Norgespris og strømstønad vil være å formidle statlig støtte til forbrukere når spotprisen overstiger Norgesprisen, og å kreve inn beløp fra kundene (på statens vegne) når spotprisen er lavere enn Norgesprisen.

Dette blir en lovpålagt tilleggsoppgave for nettselskapene, og forutsetter en separat avtale i tillegg til nettavtalen(e) om tilknytning til og bruk av nettet. Det er altså en oppgave som vil være adskilt fra nettselskapenes kjernevirksomhet, og faller utenfor lovens ordlyd "overføring av elektrisk energi". Kunden må, uavhengig av en eventuell avtale om Norgespris, ha en avtale med nettselskapet om overføring av elektrisk energi.

Gitt at oppgaven med å formidle Norgespris ikke er "overføring av elektrisk energi", vil ikke nettselskapet ved betalingsmislighold av Norgespris kunne benytte seg av retten til stenging etter forbrukerkjøpsloven § 48 a. Betalingsmislighold av Norgesprisavtalen vil fortsatt føre til inkasso.

Departementet legger videre til grunn at avtalen mellom forbruker og nettselskap ikke kan anses som et "kjøp av fordringer eller rettigheter" etter forbrukerkjøpsloven § 2 første ledd bokstav c.

Norgesprisordningen har noen fellestrekk med en finansiell (to-sidig) differansekontrakt. Kunden betaler løpende spotpris for strømleveranser til sin kraftleverandør, og får gjennom Norgespris tilgang til et finansielt oppgjør basert på differansen mellom spotpris og Norgespris som sikrer at reell sluttkostnad for strømleveransen blir 40 øre/kWh (pluss påslag, nettleie og avgifter).

Det grunnleggende er imidlertid at det ved et kjøp er en avtale mellom en kjøper og en selger om overdragelse mot vederlag i penger. I Norgesprisordningen er det ikke dekkende å si at nettselskapet er selger, og heller ikke at det skjer en overdragelse fra nettselskapet til kunden. Realiteten i ordningen er at staten tilbyr kundene en prissikring, og bruker nettselskapet som formidler av prissikringen til kundene. Ordningen er videre ment å innebære en statlig støtte til strømforbruket i husholdninger og fritidsboliger. Departementet legger derfor til grunn at Norgesprisordningen ikke er en finansiell differansekontrakt.

Departementet har i lovforslagets § 11 presisert at en avtale om Norgespris ikke er et forbrukerkjøp etter forbrukerkjøpsloven.

6.5 Relevant EØS-rettslige regelverk

6.5.1 Elmarkedsdirektivet

Energiloven §§ 4-6 og 4-7 gjennomfører kravene i Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF (elmarkedsdirektivet), som oppstiller krav for å sikre nettkonsesjonærenes nøytralitet, unngå sammenblanding, redusere risikoen for kryssubsidiering og forhindre at nettselskapene gir særlige fordeler til enkeltaktører. Dette omtales i elmarkedsdirektivet som "unbundling". De konkrete unbundling-bestemmelsene som er relevante i denne sammenheng er inntatt i direktivets kapittel VI om drift av distribusjonsnett⁸.

Norgespris er en statlig finansiert ordning og ikke en fastprisavtale med nettselskapet

Nettvirksomhet er et naturlig monopol. Bakgrunnen for unbundling-reglene er et mål om å fjerne uheldig sammenblanding mellom monopolvirksomhet og konkurranseutsatt virksomhet.⁹ Unbundling i strømmarkedet innebærer å dele opp funksjonene i strømforsyningskjeden mellom produksjon, distribusjon og salg. Tidligere hadde ett selskap ofte ansvar for hele kjeden, fra produksjon til distribusjon og salg. Unbundling skiller disse funksjonene, som utføres av separate selskaper.

Nettselskapets aktiviteter er hovedsakelig begrenset til drift av eget strømnett. I denne rollen må nettselskapet operere uavhengig av interesser fra tilknyttede konkurranseutsatte virksomheter og tydelig skille seg fra dem utad. Dette forhindrer nettselskaper fra å opptre som strømselskaper utad gjennom å tilby strømvtaler.

Norgespris er et statlig økonomisk tiltak rettet mot private forbrukere av strøm. Det vil ikke fungere som en ny fastprisavtale eller en avtale om strømleveranse. Forbrukerne må fremdeles inngå strømvtaler med et strømselskap. Ordningen isolert sett påvirker ikke hvordan strømmen produseres, distribueres eller selges, og fører heller ikke til at monopol- og konkurransebasert virksomhet sammenblandes.

Norgespris påvirker ikke hvordan tjenestene er organisert eller leveres

Hovedformålet med unbundling er å skape et mer konkurransedyktig og transparent strømmarked. Ved å skille funksjonene, åpnes markedet for flere aktører innenfor de separate tjenestene, noe som kan føre til økt konkurranse og potensielt lavere priser for forbrukerne. Unbundling sikrer at alle aktører får lik tilgang til distribusjonsnettet, uavhengig av om de produserer eller selger strøm.

Norgespris endrer ikke organiseringen av kraftmarkedet eller leveringen av disse tjenestene, verken i form av begrensninger på konkurranse mellom aktørene i kraftmarkedet eller regulerte priser i engros- eller sluttbrukermarkedet.

Forbrukerne kan fremdeles fritt velge kraftleverandør

I Norge kan forbrukerne fritt velge kraftleverandør i et marked med konkurranse mellom leverandørene. Leveringen av den fysiske strømmen er imidlertid et naturlig monopol som håndteres av regulerte nettselskaper, noe som betyr at forbrukerne ikke kan velge hvem som

⁸ Særlig artikkel 25 og 26

⁹ Prop. 35 L (2015-2016) punkt 5.1.3.1.

leverer den fysiske strømmen. Derimot kan de velge hvilken aktør som skal kjøpe strøm fra kraftprodusenter på deres vegne, fakturere dem, og tilby tilleggstjenester.

Med Norgespris kan forbrukerne fortsatt velge kraftleverandør, uavhengig av om de ønsker den eksisterende strømstønadsordningen eller Norgespris. Dette gir fleksibilitet uten å påvirke konkurransen i markedet, da ingen tvinges til å velge en bestemt leverandør, avtale eller ordning.

Ingen brudd på konkrete direktivforpliktelser i artikkel 25 og 26

Norgespris er ikke i strid med noen av de konkrete kravene til organisering av kraftmarkedet og nettmonopolet som er fastsatt i elmarkedsdirektivet artikkel 25 og 26, gjennomført i energiloven §§ 4-6 og 4-7. Prinsippene for unbundling er ivaretatt, og det er ingen sammenblanding mellom monopol- og konkurranseutsatt virksomhet. Norgespris som en statlig finansiert ordning skiller seg fra strøm- eller nettavtaler. Ordningen opererer uavhengig av tjenester knyttet til produksjon, distribusjon og salg. Nettselskapene fungerer uavhengig av konkurranseutsatte virksomheter, og forbrukerne beholder friheten til å velge kraftleverandør.

Departementet vurderer at den skisserte ordningen om Norgespris ikke vil være i strid med elmarkedsdirektivets krav til unbundling.

6.5.2 Øvrige EØS-rettslige problemstillinger

EØS-avtalens artikkel 61 omhandler regler for offentlig støtte. Hovedregelen er at offentlig støtte som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å favorisere visse foretak eller produksjonen av visse varer, er uforenlig med EØS-avtalens funksjon i den grad støtten påvirker samhandelen mellom avtalepartene. For at støtten skal omfattes av artikkel 61 må alle vilkårene være oppfylt. Nærmere regler om offentlig støtte er gitt i lov om offentlig støtte av 27. november 1992 nr. 117.

I likhet med strømstønadsordningen er Norgespris et økonomisk tiltak rettet mot forbrukere av strøm. Ordningens virkefelt er avgrenset mot næringsdrivende. Som det fremkommer av punkt 6.5.1 griper ikke ordningen inn i organiseringen av kraftmarkedet. Ordningen regulerer heller ikke prisene i sluttbrukermarkedet. Kundene skal fortsatt tegne en strømvtale med en kraftleverandør, og betale kraftleverandør for eget forbruk. Det er heller ikke tale om en avtale om kjøp av strøm. I tilfeller av eventuell uriktig utbetaling av stønad til næringsdrivende aktører, for eksempel på grunn av en feilaktig registrering som husholdningskunde, foreslås det en hjemmel for tilbakeføring.

Norgespris foreslås innført med et forbrukstak. Ved at ordningen blir begrenset oppad til et maksimalt månedlig forbruk, vil den økonomiske fordel for den enkelte mottaker i en statsstøtterettslig sammenheng uansett være svært beskjeden.

Etter departementets vurdering vil ikke innføringen av Norgespris være i strid med statsstøttereglene i EØS-avtalen artikkel 61.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

7.1 RME

Norgespris er en ny type ordning som vil medføre økte økonomiske og administrative konsekvenser for RME ved å forberede, gjennomføre og følge opp ordningen, herunder informasjonsarbeid, tilsyn og kontroll.

Det forventes en økning i antall klagesaker, og håndteringen av disse vil kreve økte ressurser for RME. Mange av klagenes som har kommet inn til RME ved den eksisterende strømstøtnadsordningen har vært knyttet til avgrensning mellom husholdningskunder, sekundærboliger og fritidsboliger. Etter departementets forslag skal kunder med både sekundærboliger og fritidsboliger ha rett til å inngå avtale om Norgespris. Det kan derfor tenkes at klager knyttet til avgrensning vil være færre enn under strømstøtnadsordningen. Antall saker angående plassering i sluttbrukergruppe er også redusert den siste tiden og det kan antas at de fleste slike avgrensninger er avklart.

På den andre siden forventer departementet at det vil kunne komme et økt antall klager fordi Norgespris både inneholder bindingstid og fordi ordningen innebærer at kunden i perioder hvor prisen er lav betaler inn et prissikringsbeløp, fremfor å motta støtte. Departementets vurdering er derfor at innføringen av Norgespris samlet sett vil kunne føre til flere henvendelser og klagesaker til RME. Differensiering mellom strømstøtnadsordningen og Norgespris knyttet til fritidsboliger kan antas å ytterligere øke antall klager og henvendelser til RME.

Som under dagens strømstøtnadsordning legges det opp til at ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos RME. I dagens strømstøtnadslov er nettkundens klageadgang på RMEs vedtak avskåret. I ny lov om Norgespris og strømstøtnad for husholdninger legger departementet opp til at RMEs vedtak kan påklages til Energiklagenemnda. RME vil derfor måtte bruke tid og ressurser på å forberede klagesaker til Energiklagenemnda, noe de ikke har gjort tidligere.

Det følger av energiloven § 2-3 tredje ledd at Reguleringsmyndigheten ikke kan instrueres i disponeringen av tildelte budsjettmidler. RME må derfor få dekket sine økte utgifter gjennom en tilleggsbevilgning. For 2026 anslås det å være behov for en tilleggsbevilgning på 10 millioner kroner. Departementet forventer at behovet for en tilleggsbevilgning vil vedvare, men at beløpet vil kunne gå noe ned etter hvert som ordningen blir mer etablert.

7.2 Nettselskapene

Nettselskapene vil gjennom administrasjon av Norgespris, i tillegg til dagens strømstøtnadsordning, få økte kostnader knyttet til kundefølgning. Omfanget av kundefølgning vil trolig være spesielt stort i startfasen før ordningen er innarbeidet og godt kjent. Det antas også økt omfang av kundefølgning i forbindelse med avtaleinngåelse, særlig for ikke-digitale kunder. Særlig i perioder med lav spotpris mener departementet det er sannsynlig at det vil komme negative reaksjoner og henvendelser fra kunder som ønsker seg ut av avtalen om Norgespris, eller som ikke forstår avregningen. Det samme gjelder dersom snittprisen et år blir lavere enn Norgespris, selv om dette ikke

nødvendigvis betyr at folk har tapt økonomisk på ordningen. Tilsvarende vil kunne gjelde for personer som flytter inn i en bolig, der tidligere nettkunde har inngått avtale om Norgespris. Departementet legger til grunn at administrative kostnader ved forvaltning av ordningen vil dekkes over nettleien på en hensiktsmessig måte.

Nettselskapene vil videre ha kostnader knyttet til både til utvikling og vedlikehold av systemer for å administrere Norgespris. Departementet legger til grunn at dette er et forhold mellom nettselskapene og deres systemleverandører. Utvikling og integrasjon av systemer er tidkrevende, og det er en risiko for at systemene ikke er klare innen 1. oktober 2025. I så fall bør det tas sikte på at ordningen trer i kraft senest 1. januar 2026.

7.2.1 Økonomisk risiko

Nettselskapene vil ha en kredittrisiko knyttet til administrering av Norgespris. Dette skyldes at nettselskapene løper en risiko for at enkelte kunder vil misligholde plikten til å betale inn prissikringsbeløpet i måneder hvor kredittbeløpet (for timer hvor spotprisen overstiger Norgespris) er lavere enn debittbeløpet (for timer hvor spotprisen er under Norgespris). Nettselskapene står ansvarlig for å betale skyldig beløp til RME dersom spotprisen har vært lavere enn Norgesprisen i den gjeldende måneden. Dette medfører økonomisk risiko for nettselskapene som avtalepart på vegne av staten. Konsekvensen for nettselskapene antas imidlertid å være begrenset.

7.2.2 Rettslig risiko

Nettselskapene er avtalepart i avtalen om Norgespris mot kunden. Dersom en kunde er uenig i forhold i avtalen må de gå rettens vei. At nettselskapene er avtalepart, innebærer derfor en rettslig risiko for å bli saksøkt av sine nettkunder om forhold i avtalen. En slik situasjon vil kunne være både kostbar og ressurskrevende for det enkelte nettselskap.

7.3 Husholdningskunder

Norgespris bidrar til å gi husholdningskundene mer forutsigbarhet for sine strømkostnader. I timer der hvor spotprisen er høyere enn Norgesprisen vil kunden få en støtte. I timer der spotprisen er lavere enn Norgesprisen vil kunden avregnes for differansen mellom spotpris og Norgespris. Hvilket prissikringsbeløp som blir gjeldende for husholdningene hver måned vil beregnes ut fra antall timer der kraftprisen er over eller under Norgespris. Dersom spotprisene er lave gjennom et helt år kan kunden komme til å betale mer enn dersom de ikke hadde inngått avtale om Norgespris. Dette kan for eksempel være tilfelle i våtår i den norske kraftforsyningen, i kombinasjon med at produksjonen av solkraft og vindkraft er høy i landene rundt oss.

Norgespris er utformet som en frivillig ordning for kunden å ta del i og hver enkelt kunde må aktivt gjøre et valg dersom en skal få Norgespris. Selv om det vil utarbeides mye informasjon for å opplyse kunden, må en forvente at det likevel vil være krevende for mange kunder å vurdere om strømstønad eller Norgespris lønner seg.

7.4 Fritidsboliger

Fritidsboliger har til nå ikke vært del av noen strømstønadsordning. Når fritidsboligkunder nå får mulighet til å inngå avtale om Norgespris, vil det være positivt for denne gruppen.

Virkningene for fritidsboliger vil blant annet avhenge av type fritidsbolig, forbruk og hvilket prisområde fritidsboligen ligger i.

7.5 Kraftprisen til strømforbruk som ikke er omfattet av strømstønad eller Norgespris

Om lag 2/3 av strømforbruket i Norge er ikke omfattet av hverken strømstønad eller Norgespris, for eksempel industri, næringsliv og offentlig sektor. Som nevnt i kapittel 5.1 antas virkningene på engrosprisene isolert sett å være begrenset, gitt at det er stor fleksibilitet i det øvrige kraftmarkedet og at prisen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss.

7.6 Kraftleverandørene

Kraftleverandører vil kunne oppleve økt pågang ved sine kundesentre fra kunder som ønsker å tegne avtale om Norgespris eller ønsker råd om hvorvidt de skal velge Norgespris eller bli værende på dagens strømstønadsordning. Kraftleverandører med gjennomfakturering vil trolig kunne oppleve flere kundefølgende henvendelser knyttet til Norgespris enn kraftleverandører som ikke har gjennomfakturering, ettersom netto prissikringsbeløp fremkommer av faktura fra kraftleverandøren med gjennomfakturering.

Dersom kraftleverandører som tilbyr gjennomfakturering skal inndrive sikringsbidrag, vil de ha tilsvarende kredittrisiko som nettselskapene, jf. omtale i 7.2.1.

Innføring av Norgespris vil trolig medføre en reduksjon i husholdningers etterspørsel etter fastprisavtaler som tilbys av kraftleverandører. Etterspørselen etter slike avtaler er allerede lav, blant annet fordi avtalene ikke er konkurransedyktige med dagens strømstønadsordning.

7.7 Energiklagenemnda

Energiklagenemnda vil få økte utgifter til å behandle en økt mengde klagesaker. I og med at departementet foreslår å utvide klageadgangen for den nåværende strømstønadsordningen vil de gå fra ingen til potensielt mange klager (både for nåværende strømstønadsordning og Norgespris). Heller ikke Energiklagenemnda kan instrueres i disponeringen av tildelte budsjettmidler, jf. energiloven § 2-3 tredje ledd. Det innebærer at også energiklagenemnda må få tilført økte ressurser. Det anslås å være behov for én ekstra stilling til Klagenemndsekretariatet, og derav et behov på 1 mill. kroner årlig i en tilleggsbevilgning.

7.8 Statens utgifter

Innføring av Norgespris på 40 øre/kWh i perioden 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 må antas å innebære økte utgifter for staten. Ordningen vil typisk kunne innebære utgifter for staten i månedene oktober til og med mars, og inntekter i månedene april til og med september, men forholdet mellom inntekter og utgifter vil variere i ulike år.

Gitt usikkerheten knyttet til fremtidige strømpriser er det en stor usikkerhet knyttet til kostnadene for ordningen med Norgespris. Kostnadene vil endre seg i takt med den løpende markedsutviklingen på kraft. I år der spotprisen er relativt sett lav gjennom hele året vil utgiftene for staten kunne bli lavere. Dette kan for eksempel være tilfelle i våtår i den norske kraftforsyningen i kombinasjon med høy produksjon av solkraft og vindkraft i landene rundt

oss. Motsatt vil utgiftene for staten kunne øke i år der spotprisen er relativt sett høy gjennom hele året, som kan være tilfelle i for eksempel år med lange og kalde vintre eller år med mindre tilsig enn i et normalår.

Kostnadene for staten avhenger også av nivået på forbrukstaket i ordningen, husholdningenes strømforbruk, hvor mange som velger Norgesprisordningen fremfor strømstønadsordningen, og hvilket prisområde de tilhører. Departementet vil komme tilbake med kostnadsanslag for statens utgifter ifm. revidert budsjett 2025.

8 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

Til § 1 Lovens formål

Formålet med loven er å etablere ordninger for økonomisk stønad og forutsigbare strømpriser til husholdnings- og fritidsboligkunder. Husholdningskunder vil ha de samme rettighetene som etter strømstønadsloven, men får også mulighet til å velge forutsigbare og stabile strømpriser gjennom ordning for sikring av strømpris (Norgespris) som et alternativ til strømstønadsordningen. Fritidsboligkunder gis også mulighet til prissikring gjennom Norgespris.

Til § 2 Virkeområde

Loven skal gjelde på norsk landterritorium.

Til § 3 Overgangsbestemmelse

Når en ny lov om Norgespris og strømstønadsordning trer i kraft, er det nødvendig å sikre at de husholdningene som i dag mottar strømstønad etter strømstønadsloven ikke mister sine rettigheter.

Til 4 Forvaltning av ordningene

Bestemmelsen viderefører strømstønadsloven § 3 med materielle endringer. Bestemmelsen er utvidet til å omfatte Norgespris og beskriver rollefordeling mellom aktørene i Norgespris og strømstønadsordningen.

Første ledd beskriver Reguleringsmyndighetene for energi (RME) sine plikter i begge ordningene. RME skal beregne og offentliggjøre stønadssatser, forestå overføring av stønad og prissikringsbeløp til og fra nettselskapene og føre tilsyn med ordningene. Overføring av stønad viser til strømstønad. Prissikringsbeløp er knyttet til Norgespris. Med prissikringsbeløp menes differansen mellom spotprisen per time i budområdet og referansepris multiplisert med nettkundens avregnede forbruk. Overføring av prissikringsbeløp kan være positivt eller negativt beløp.

Annet ledd etablerer nettselskapenes plikter. Nettselskapene skal beregne stønadsbeløp for nettkunder som har rett til stønad etter at stønadssatsene er fastsatt av RME. Nettselskapet skal betale ut stønaden til nettkunden. Bestemmelsen er endret fra strømstønadslovens § 3, ved at den ikke lenger inneholder stønadsgrunnlag. Stønadsgrunnlag er tatt ut av bestemmelsen da det ikke lenger er relevant etter overgang til timesbasert strømstønad.

Bestemmelsens tredje ledd omfatter nettselskapenes plikter knyttet til det økonomiske oppgjøret for kunder som deltar i ordning for sikring av strømpris. Nettselskapene skal betale ut eller kreve inn netto prissikringsbeløp. Prissikringsbeløp beregnes time for time. Det er netto prissikringsbeløp per måned som skal betales ut eller kreves inn av nettselskapet.

Fjerde ledd reflekterer kraftleverandørens plikter ved gjennomfakturering for begge ordningene. Kraftleverandør skal sikre at stønadsbeløp i strømstønadsordningen og netto prissikringsbeløp i Norgespris som er fastsatt av nettselskapet, tilfaller kunden ved fakturering.

Femte ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift om nærmere bestemmelser om forvaltning av begge ordningene, blant annet om behandling av personopplysninger.

Til § 5 Rett til strømstønad

Bestemmelsen er hovedsakelig en videreføring av strømstønadsloven § 4.

Etter første ledd er det nettkunde med egen strømmåler og som er rettmessig registrert som husholdning hos nettselskapet, som har rett til stønad etter ordningen. Strømstønad er avgrenset til husholdningskunder. Næringsdrivende har ikke rett på stønad.

Annet ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad og om utvidelse av ordningen til nettkunder som driver landbruksvirksomhet

Det foreslås i tredje ledd at uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen kan avgjøres av Reguleringsmyndigheten for energi etter henvendelse fra nettkunde. Reguleringsmyndigheten skal avgjøre saken ved enkeltvedtak. Det foreslås at departementet kan gi forskrift om klage på enkeltvedtaket til Energiklagenemnda. Bestemmelsen er endret fra strømstønadsloven § 4 der enkeltvedtak fattet av RME ikke kunne påklages.

Til § 6 Beregning av strømstønad

Bestemmelsen viderefører § 5a i strømstønadsloven med noen endringer.

Etter første ledd skal Reguleringsmyndigheten for energi beregne og offentliggjøre stønadssatser.

Bestemmelsens annet ledd legger til grunn at nettselskapene skal beregne stønadssatser fortløpende og automatisk. Stønadssettsene skal beregnes time for time basert på følgende formel: stønadsgrad multiplisert med (elspotpris i budområdet hvor nettkunden er tilknyttet – terskelverdi). Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift. Bestemmelsen er endret fra strømstønadsloven § 5a ved at tallfesting av stønadsgrad er tatt ut av lovbestemmelsen.

Tredje ledd slår fast at nettselskapet i forbindelse med fakturering skal beregne stønad for hver enkelt nettkunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssatser og nettkundens timesforbruk.

Fjerde ledd gir departementet myndighet til å fastsette stønadsgrad og terskelverdi i forskrift.

Etter femte ledd kan departementet gi nærmere forskrift om beregning av stønad, herunder om fastsettelse og anvendelse av et forbrukstak. Departementet kan videre forskriftsfeste beregning av stønad for kunder uten timesmåling. Departementet kan også i forskrift fastsette en nedre grense for når det utbetales strømstønad.

Til § 7 Utbetaling av strømstønad

Bestemmelsen viderefører § 6 i strømstønadsloven uten materielle endringer.

Etter første ledd skal stønaden komme til fradrag i fakturert nettleie fra nettselskapet. Dersom nettleien faktureres separat og stønaden overstiger nettleien, skal det overskytende beløp utbetales til nettkunden senest ved fakturaforfall.

Det følger av annet ledd at dersom kunden gjennomfaktureres skal kraftleverandør sørge for at utbetaling til nettkunden skjer gjennom fradrag på faktura. Dersom stønadsbeløpet overstiger nettleien, skal nettselskapet overføre overskytende beløp til kraftleverandøren.

Etter tredje ledd skal informasjon om forbruk og stønadsbeløp fremgå av fakturaen fra kraftleverandøren som utfører gjennomfakturering, eller på faktura nettselskapet. Det skal gis informasjon til nettkunden om at stønadssatser time for time offentliggjøres av Reguleringsmyndigheten for energi.

Fjerde ledd slår fast at for nettselskap med leveringsplikt etter [energiloven § 3-3](#) gjelder første og tredje ledd tilsvarende.

Til § 8 Ordning for prissikring av strømpris (Norgespris)

Bestemmelsen regulerer Norgespris.

Etter første ledd skal en nettkunde med egen strømmåler og som er rettmessig registrert som husholdning eller fritidsbolig hos nettselskapet, få delta i ordningen for sikring av strømpris (Norgespris). Dette vil være et frivillig alternativ til strømstønad. Bestemmelsen avgrenser mot næringskunder. En næringskunde som er feilregistrert som husholdning eller en fritidsbolig som brukes som ledd i næringsvirksomhet skal ikke ha en rett til å inngå avtale om Norgespris. Nettkunden må selv kontakte nettselskapet og be om deltakelse i ordningen. Nettselskapet tilbyr deltakelse i ordningen ved at nettkunden kan tegne en avtale med nettselskapet. Det er kun nettkunden som er registrert på målepunktet som kan inngå avtale om Norgespris. Avtalen som inngås med nettselskapet er ikke et forbrukerkjøp, jf. § 11.

Deltakelse i ordningen påvirker heller ikke nettkundens strømvtale med kraftleverandør. Nettkundens målepunkt bindes ut året dersom nettkunden velger å inngå avtale om sikring av strømpris. Målepunktet vil være bundet selv om nettkunden som inngikk avtalen flytter.

Nettkunden mister retten til strømstønad i samme perioden hvor nettkunden deltar i ordning for sikring av strømpris. Dersom nettkunden ikke lenger ønsker å delta i ordning for sikring av strømpris når bindingstiden for målepunktet er utløpt, vil nettkunden igjen ha rett til å motta strømstønad.

I bestemmelsens annet ledd fremgår ordningens beregningsmodell. Nettselskapet skal beregne et månedlig beløp for prissikring for strøm for nettkunden basert på målt strømforbruk og en referansepris (Norgesprisen). Bestemmelsen legger til grunn at kunden vil motta et tilskudd i forbrukstimer hvor spotprisen overstiger referansepris. Tilskuddet skal tilsvare spotpris fratrukket referansepris. I forbrukstimer med spotpris under referansepris skal kunden betale et beløp tilsvarende referansepris fratrukket spotpris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Etter tredje ledd skal spotprisen være timespris i budområdet som nettkunden tilhører. Det skal foretas netto beregning per måned, både for tilskudd til nettkunden og betaling fra nettkunden. Beregningene skal gjøres etterskuddsvis for hver måned eller på det tidspunktet hvor nettkunden sier opp nettavtalen. Tilfeller hvor nettkunden sier opp nettavtalen kan for eksempel være i forbindelse med flytting. Det vil da være behov for nettselskapet til å foreta et sluttoppgjør med nettkunden som er tilknyttet målepunktet.

I bestemmelsens fjerde ledd fremkommer det at departementet skal fastsette referanseprisen i forskrift. Bestemmelsen slår fast at fastsettelsen av referansepris i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet på strøm fremover. Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta at formålet med ordningen er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen. Fastsatt referansepris i ordningen har 12 måneders varighet med mindre annet fremgår av forskrift. Det vil si at referanseprisen som er fastsatt vil være tilgjengelig for kundene i 12 måneder. Departementet kan i forskrift bestemme at referanseprisen skal ha lengre eller kortere varighet.

Bestemmelsens femte ledd etablerer en klagerett for kunden tilsvarende som i § 5. Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen, kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi. Avgjørelsen fra Reguleringsmyndigheten vil være et enkeltvedtak som kan påklages. Departementet kan i forskrift fastsette at enkeltvedtaket kan påklages til Energiklagenemnda. Bestemmelsens sjette ledd gir departementet rett til å gi nærmere bestemmelser om ordningen i forskrift, herunder om hvem som er omfattet, fakturering, bindingstid, utbetaling og forbrukstak, samt regler om administrering av ordningen.

Til § 9 Gjennomføring av ordning for sikring av strømpris

Bestemmelsen gir regler for gjennomføring av ordning for sikring av strømpris (Norgespris).

Etter første ledd skal en nettkunde inngå avtale med sitt nettselskap for å delta i ordningen. Avtalen om prissikring av strømpris skal være standardisert, og kravene til avtalens innhold kan reguleres i forskrift fastsatt av departementet.

I bestemmelsens andre ledd fremgår det at nettselskapet skal beregne prissikringsbeløp til den enkelte nettkunde etter beregningsmodell i § 8. Videre beskrives hvordan månedlig oppgjør mellom nettselskap og Reguleringsmyndigheten for energi skal foregå. Med netto prissikringsbeløp menes total netto for nettselskapets kunder omfattet av ordningen.

Bestemmelsens tredje ledd åpner for at for nyere nettanlegg eller ved anleggsovertagelse kan beregningen av prissikringsbeløp etter § 8 gjøres for et kortere tidsrom enn en måned.

Fjerde ledd slår fast at departementet kan gi nærmere bestemmelser om avtalens innhold i forskrift.

Til § 10 Valg av teknisk løsning ved gjennomføring av ordning for sikring av strømpris
Bestemmelsen gir Reguleringsmyndigheten for energi myndighet til å bestemme hvilken løsning nettselskapene og avregningsansvarlig skal benytte ved den praktiske gjennomføringen av ordningen. Det innebærer at Reguleringsmyndigheten for energi bl.a. kan bestemme hvilke tekniske løsninger som skal benyttes ved avtaleinngåelsen mellom kunde og nettselskap for sikre et sikkert samtykke.

Til § 11 Forholdet til annet regelverk

Bestemmelsen slår fast at avtalen som inngås mellom nettkunde og nettselskap for sikring av strømpris ikke er et forbrukerkjøp, og at forbrukerkjøpsloven ikke kommer til anvendelse. Lovforarbeidene underbygger at "overføring av elektrisk energi" er nettselskapenes monopolvirksomhet, altså den fysiske transporten og leveringen av strøm. Departementet viser til Ot. prp. nr. 114 (2004-2005), hvor redegjørelsen for den faktiske situasjonen som var gjenstand for lovregulering i punkt 3.2 inneholder formuleringer som "[o]verføring av elektrisk energi fra produsent til sluttbruker skjer gjennom et nettverk av kabler, linjer mv. (kraftnettet)" og "[d]et enkelte nettselskap har monopol på overføringstjenester innenfor sitt geografiske område". Forarbeidene underbygger derfor at en avtale om Norgespris mellom en forbruker og et nettselskap ikke omfattes av forbrukerkjøpsloven § 2 første ledd bokstav d.

Til § 12 Hensyn til kraftsituasjonen

Bestemmelsen legger til grunn at departementet kan gi forskrift om opphør og justering av begge ordningene av hensyn til kraftsituasjonen.

Til § 13 Rapportering, kontroll og tilsyn

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av § 7 i strømstønsloven.

Etter første ledd skal nettselskapene hver måned, uten ugrunnet opphold, oversende til Reguleringsmyndigheten for energi en oversikt over utbetalinger av stønad for begge ordningene og innbetalinger av prissikringsbeløp fra nettkundene etter § 8.

Annet ledd gir Reguleringsmyndigheten for energi myndighet til å gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Tredje ledd slår fast at Reguleringsmyndigheten for energi fører tilsyn med begge ordningene.

Til § 14 Innhenting av opplysninger

Bestemmelsen viderefører § 8 i strømstønsloven, men er utvidet til å omfatte begge ordningene. Bestemmelsen slår fast at Reguleringsmyndigheten for energi kan pålegge nettselskaper, kraftleverandører og Elhub, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av stønad eller prissikringsbeløp etter denne loven og kontrollen av denne.

Til § 15 Tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad eller Norgespris

Bestemmelsen viderefører i all hovedsak § 9 i strømstønsloven.

Bestemmelsen er endret slik at den omfatter begge ordningene. Reguleringsmyndigheten for energi gis i første ledd hjemmel til å fatte vedtak om tilbakebetalingsplikt både for utbetalt stønad og prissikringsbeløp til noen som ikke er rettmessige mottakere. Tilfeller der en nettkunde ikke er rettmessig mottaker kan eksempelvis være der nettkundens registrering åpenbart ikke stemmer med de faktiske forholdene eller ved bevisst feilregistrering for å tilpasse seg ordningen. Tilbakebetalingsplikten omfatter også nettkunder som er omfattet av ordningene som har mottatt uriktig stønads- eller prissikringsbeløp. Tilbakebetalingskravet fremmes mot nettkunden. RME kan frafalle krav om tilbakebetaling helt eller delvis.

Etter annet ledd skal krav om tilbakebetaling etter første ledd forfalle til betaling tre uker etter at kravet er sendt til skyldner.

Tredje ledd slår fast at departementet kan gi forskrift om tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad eller prissikringsbeløp, herunder om tilbakebetaling til nettselskapet uten at det er fattet vedtak etter første ledd.

Til § 16 Tvangsmulkt

I første ledd slås det fast at Reguleringsmyndigheten for energi kan fastsette tvangsmulkt etter reglene i forvaltningsloven § 51 ved overtredelser av denne lov eller ved overtredelse av bestemmelser eller pålegg i gitt medhold av loven.

Etter annet ledd kan tvangsmulkt fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak i medhold av loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting av forholdet som er fastsatt.

Tredje ledd slår fast at tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

Til § 17 Prisreguleringen av fjernvarme [gjenstand for egen høring]

Bestemmelsen viderefører § 10 i strømstønsloven.

Bestemmelsen slår fast at det ved beregning av prisen for fjernvarme for husholdninger etter energiloven § 5-5 første ledd annet punktum, skal gjøres fratrukk tilsvarende stønad beregnet etter § 6 i denne lov. Departementet kan gi nærmere forskrift om prisregulering av fjernvarme for kunder med eller uten tilknytningsplikt.

Til § 18 Forskrifter

Bestemmelsen tilsvare § 11 i strømstønsloven.

Bestemmelsen slår fast at departementet kan gi forskrift til utfylling av denne loven. I særskilte tilfeller kan departementet gi forskrift som fraviker bestemmelser i loven. Bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil. Departementet anser det hensiktsmessig med en forskriftshjemmel som gjør det mulig å gi forskrift som kan fravike bestemmelser i loven dersom det er nødvendig for at ordningen skal fungere effektivt i tråd med lovens målsetning.

Til § 19 Varighet

Bestemmelsen slår fast at regler gitt i eller i medhold av denne lov gjelder til og med 31. desember 2029.

Til § 20 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter.

9 Lovforslag

Forslag til ny lov:

Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Lovens formål

Formålet med loven er å etablere ordninger for økonomisk stønad og forutsigbare strømpriser til husholdnings- og fritidsboligkunder. Loven viderefører strømstønad for husholdningskunder, og etablerer ordning for sikring av strømpris for husholdnings- og fritidsboligkunder.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder på norsk landterritorium.

§ 3 Overgangsbestemmelse

Husholdninger som har fått innvilget strømstønad etter lov 22. desember 2021 nr.170 om midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutgifter (strømstønadsloven), skal beholde sine rettigheter og plikter i henhold til de tidligere bestemmelsene.

§ 4 Forvaltning av ordningene

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne og offentliggjøre stønadssatser, forestå overføring av stønad og prissikringsbeløp til og fra nettselskapene, og føre tilsyn med ordningene.

Nettselskapene skal beregne stønadsbeløp for nettkunder med rett til stønad etter at stønadssatsene er fastsatt av Reguleringsmyndigheten for energi, og betale ut stønaden.

Nettselskapene skal beregne prissikringsbeløp for nettkunder som deltar i ordning for sikring av strømpris, og kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp. Med prissikringsbeløp menes differansen mellom spotprisen per time i budområdet og referanseprisen multiplisert med nettkundens avregnede forbruk.

Kraftleverandører som utfører gjennomfakturering av nettkunder, skal sikre at stønadsbeløp og netto prissikringsbeløp som er fastsatt av nettselskapet, tilfaller nettkunden ved fakturering.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om forvaltning av ordningene, herunder om behandling av personopplysninger.

Kapittel 2. Strømstønad

§ 5 Rett til strømstønad

Nettkunde med egen strømmåler og som er rettmessig registrert som husholdning hos nettselskapet, har rett til stønad etter ordningen.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad og om utvidelse av ordningen til nettkunder som driver landbruksvirksomhet.

Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen, kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi. Reguleringsmyndigheten avgjør saken ved enkeltvedtak. Departementet kan gi forskrift om klage til Energiklagenemnda.

§ 6 Beregning av strømstønad

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne og offentliggjøre stønadssatser.

Nettselskapene skal beregne stønadssatser fortløpende og automatisk. Stønadssatsene beregnes time for time basert på følgende formel: stønadsgrad x (elspotpris i budområdet hvor nettkunden er tilknyttet – terskelverdi). Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Nettselskapet skal i forbindelse med fakturering beregne stønad for hver enkelt nettkunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssatser og timesforbruk.

Departementet fastsetter stønadsgrad og terskelverdi i forskrift.

Departementet kan gi nærmere forskrift om beregning av stønad, herunder om fastsettelse og anvendelse av forbrukstak og om beregning av stønad for nettkunder uten timesmåling. Departementet kan i forskrift fastsette en nedre grense for når det utbetales strømstønad.

§ 7 Utbetaling av strømstønad

Stønaden skal komme til fradrag i fakturert nettleie fra nettselskapet. Dersom nettleien faktureres separat og stønaden overstiger nettleien, skal det overskytende beløp utbetales til nettkunden senest ved fakturaforfall.

Ved gjennomfakturering skal kraftleverandør sørge for at utbetaling til nettkunden skjer gjennom fradrag på faktura. Dersom stønadsbeløpet overstiger nettleien, skal nettselskapet overføre overskytende beløp til kraftleverandøren.

Informasjon om forbruk og stønadsbeløp skal fremgå av fakturaen fra kraftleverandøren som utfører gjennomfakturering, eller nettselskapet. Det skal gis informasjon til nettkunden om at stønadssatser time for time offentliggjøres av Reguleringsmyndigheten for energi.

For nettselskap med leveringsplikt etter [energiloven § 3-3](#) gjelder første og tredje ledd tilsvarende

Kapittel 3. Ordning for sikring av strømpris (Norgespris)

§ 8 Ordning for sikring av strømpris

På forespørsel fra nettkunden skal nettselskapet tilby deltagelse i ordning for sikring av strømpris. Nettkunde med egen strømmåler og som er rettmessig registrert som husholdning eller fritidsbolig hos nettselskapet, kan delta i ordningen som alternativ til strømstønadsordningen. Nettkundens målepunkt bindes ut året hvis nettkunden velger å inngå avtale om sikring av strømpris. Nettkunden taper rett til strømstønad i samme tidsrom som nettkunden deltar i ordning for sikring av strømpris.

Nettselskapet skal beregne prissikringsbeløp per time for nettkunde nevnt i første ledd, basert på målt strømforbruk og referansepris:

- a. I forbrukstimer med elspotpris over referansepris skal kunden få et tilskudd tilsvarende elspotpris fratrukket referansepris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.
- b. I forbrukstimer med elspotpris under referansepris skal kunden betale et beløp tilsvarende referansepris fratrukket elspotpris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Elspotpris skal være timespris i budområdet kunden tilhører. Nettselskapet skal kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp per måned. Beregningen skal gjøres etterskuddsvis for hver måned eller dersom nettkunden sier opp nettavtalen.

Departementet fastsetter referansepris i forskrift. Fastsettelsen av referansepris i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet på strøm fremover. Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta at formålet med ordningen er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen. Fastsatt referansepris i ordningen har 12 måneders varighet med mindre annet fremgår av forskrift.

Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen, kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi. Reguleringsmyndigheten avgjør saken ved enkeltvedtak. Departementet kan gi forskrift om klage til Energiklagenemnda.

Departementet kan gi forskrift om ordningen, herunder om hvem som er omfattet, fakturering, bindingstid, utbetaling og forbrukstak, samt administrering av ordningen.

§ 9 Gjennomføring av ordning for sikring av strømpris

Nettkunden må inngå avtale med nettselskapet for å delta i ordningen for sikring av strømpris etter § 8.

Nettselskapene skal beregne prissikringsbeløp for nettkunder som deltar i ordning for sikring av strømpris, og kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp etter § 8. Netto utbetalt prissikringsbeløp fra nettselskapet til nettkundene skal refunderes fra Reguleringsmyndigheten for energi. Netto skyldig prissikringsbeløp fra nettkundene til nettselskapet skal overføres til Reguleringsmyndigheten for energi.

Ved oppstart av nye nettanlegg eller ved anleggsovertagelse kan beregningen etter § 8 gjøres for kortere tidsrom enn én måned.

Departementet kan gi forskrift om avtalens innhold og forvaltning av ordningen.

§ 10 Valg av teknisk løsning ved gjennomføring av ordning for sikring av strømpris

Reguleringsmyndigheten for energi kan bestemme hvilken teknisk løsning som nettselskapene og avregningsansvarlig skal benytte for gjennomføring av ordning for sikring av strømpris.

§ 11 Forholdet til annet regelverk

Avtale om sikring av strømpris er ikke et forbrukerkjøp etter forbrukerkjøpsloven.

Kapittel 4. Øvrige bestemmelser

§ 12 Hensyn til kraftsituasjonen

Departementet kan gi forskrift om opphør og justering av ordningene av hensyn til kraftsituasjonen.

§ 13 Rapportering, kontroll og tilsyn

Nettselskapene skal hver måned, uten ugrunnet opphold, oversende til Reguleringsmyndigheten for energi en oversikt over utbetalinger av stønad for begge ordningene og innbetalinger fra nettkundene etter § 9.

Reguleringsmyndigheten for energi kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Reguleringsmyndigheten for energi fører tilsyn med begge ordningene.

§ 14 Innhenting av opplysninger

Reguleringsmyndigheten for energi kan pålegge nettselskaper, kraftleverandører og Elhub, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av stønad eller prissikringsbeløp etter denne loven og kontrollen av denne.

§ 15 Tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad eller prissikringsbeløp

Dersom det er utbetalt stønad eller prissikringsbeløp til noen som ikke er rettmessige mottakere, kan Reguleringsmyndigheten for energi fatte vedtak med krav om tilbakebetaling av det uriktig utbetalte beløpet. Vedtaket kan påklages til departementet. Reguleringsmyndigheten for energi kan helt eller delvis frafalle krav om tilbakebetaling.

Krav om tilbakebetaling etter første ledd forfaller til betaling tre uker etter at kravet er sendt til skyldner.

Departementet kan gi forskrift om tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad eller prissikringsbeløp, herunder om tilbakebetaling til nettselskapet uten at det er fattet vedtak etter første ledd.

§ 16 Tvangsmulkt

Ved overtredelse av denne lov eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven, kan Reguleringsmyndigheten for energi fastsette en tvangsmulkt etter reglene i forvaltningsloven § 51.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak i medhold av loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting av forholdet som er fastsatt.

Tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 17 Prisreguleringen av fjernvarme [gjenstand for egen høring]

Ved beregning av prisen for fjernvarme for husholdninger etter energiloven § 5-5 første ledd annet punktum, skal det gjøres fratrukk tilsvarende stønad beregnet etter § 6.

Departementet kan gi nærmere forskrift om prisregulering av fjernvarme for kunder med eller uten tilknytningsplikt.

§ 18 Forskrifter

Departementet kan gi forskrift til utfylling av denne loven. I særskilte tilfeller kan departementet gi forskrift som fraviker bestemmelser i loven.

§ 19 Varighet

Regler gitt i eller i medhold av denne lov har varighet til 31. desember 2029.

§ 20 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutgifter.